

ARV_{SOM} METODE

UNIVERSITETET I BERGEN
Fakultet for kunst, musikk og design

Sigrid Agnete Hole

Veileder : Eli Kirstin Eide
Masteroppgave i møbel- og romdesign/interiørarkitektur
2026
Fakultet for kunst, musikk og design
UIB

Der annet ikke står skrevet er figurer, bilder og illustrasjoner eget verk.

ABSTRAKT

Historiske bygninger er sentrale for kulturell identitet, men interiørene mister ofte sin historiske betydning når de tilpasses samtidens behov. Bevaringspraksis prioriterer som regel vern av eksteriøret, mens interiørene, der hverdagslivet faktisk utspiller seg, ofte behandles som nøytrale eller utskiftbare. Dette svekker forbindelsen mellom fortid og nåtid.

Masteroppgaven undersøker hvordan interiørarkitektur og møbeldesign kan bidra til å bygge bro over dette gapet, ved å aktivere historiske kvaliteter som ressurser i samtidsrettet design.

Gjennom en kombinasjon av teoretiske studier og praksisbasert utforskning utvikles et metodisk rammeverk for fortolkning av kulturarv innen interiørarkitektur. Tilnærmingen bygger på arbeid med historiske materialer, visuelle referanser, håndverksprinsipper og romlige kvaliteter, med mål om å forene respekt for kulturarven med rom for innovasjon. Rederhuset (1914) i Bergen, med utgangspunkt i jugendstil, fungerer som situasjonsstudie for å anvende, teste og videreutvikle metoden.

Studien ledes av følgende hovedspørsmål: *"Hvordan kan interiørarkitektur og møbeldesign bidra til å bygge bro mellom arkitektonisk kulturarv og samtidens behov?"* Dette utdypes gjennom underspørsmål om hvordan historiske referanser kan oversettes, hvordan bevaring og bruk kan balanseres, og hvordan historiske hensyn kan integreres i designpraksis.

Oppgaven bidrar til designorienterte perspektiver på transformasjon av kulturarv, ved å tilby en strukturert metodikk for meningsfull fortolkning av historiske interiører. Den argumenterer for at reflekterte og bevisste designprosesser kan aktivere kulturarv som et dynamisk verktøy og muliggjøre intervensjoner som ivaretar historisk identitet samtidig som de møter samtidens krav.

Sigrid Margrete Hole,
eller som jeg kaller henne;

Besta

PERSONLIG MOTIVASJON

Jeg har lenge vært opptatt av historie, av arven som etterlates av dem som kom før oss, og særlig av de fysiske sporene etter liv som er levd. Hva skjuler seg bak lagene av maling i et gammelt rom? Hvilke valg og hvilken omtanke ligger bak konstruksjonen i en bygning?

Kanskje henger denne interessen sammen med mine egne røtter.

Jeg er født og oppvokst i Bærum, familien min kommer derimot fra Ålesund og Hellesylt innerst i Geirangerfjorden, og fra Malangen; en liten bygd utenfor Tromsø. På mange måter ble jeg en slags «førstegenerasjons-bæring», og til en viss grad var jeg både identitets- og dialektforvirret, mellom steder og tilhørigheter.

Kanskje var det derfor jeg alltid ble sittende lenge med de eldste fotoalbumene, de gangene vi besøkte besteforeldrene mine. Bildene ble små portaler til liv som var levd før min tid, men som likevel tilhørte meg.

Jeg tror denne nysgjerrigheten også speiler noe større enn min egen historie.

På et samfunnsnivå har vi stor nytte av å vite hvor vi kommer fra, både på godt og vondt. Kulturarv gir oss ikke bare kunnskap om fortiden, men også et grunnlag for å forstå oss selv i nåtiden. Samtidig er det ofte slik at vi ønsker å ta vare på noe først når vi kjenner det. For å kunne bevare, må vi derfor gjøre en innsats for å forstå.

Kanskje ligger motivasjonen bak dette prosjektet nettopp der: i et ønske om å bidra til å synliggjøre arven som allerede finnes rundt oss. I interiører og bygninger ligger spor etter hverdagsliv, håndverk og livsverk. Når disse sporene får forsvinne ubemerket, mister vi også noe av forbindelsen mellom fortid og nåtid.

Det kalles gjerne sentimentalverdi, men kanskje er det også noe mer enn det.

INNHold

I. INTRODUKSJON	8 - 21
I.1 Bakgrunn	10
I.2 Relevans	12
I.3 Forskningsgap	14
I.4 Formål og mål	15
I.5 Avgrensninger	16
I.6 Problemstilling	18
2. SITUASJONSSTUDIE	22 - 49
2.1 Lokasjon	24
2.2 Historie	26
2.3 Planløsning	34
2.4 Bevarte elementer	40
2.5 Relevans og potensiale	46
2.6 Videre retning	48
3. MULIGHETSSTUDIE	50 - 73
3.1 Plan for etasjer	52
3.2 Kartlegging av funksjoner	54
3.3 Areal eksperimentering	56
3.4 Romoversikt	68
4. BEVARINGSPRINSIPPER	74 - 79
4.1 Eksisterende praksis	76
4.2 Prosjektets posisjonering	78
5. JUGENDSTIL	80 - 99
5.1 Historie	82
5.2 Torino-deklarasjonen	86
5.3 Felttur til Ålesund	88
5.4 Jugendstil i interiør	96
5.5 Jugendstil i Rederhuset	98
6. FORMSTUDIE AV ARKIVTEGNINGER	100 - 121
6.1 Hensikt	102
6.2 Referanseprosjekt	104
6.3 Identitetsbærere	106
6.4 Videre utvikling	120

7. FARGE- OG MATERIALPALETT **122 - 133**

7.1 Eksisterende bevart palett	124
7.2 System	126
7.3 Supplement og implementering	128

8. IDÉUTVIKLING SOM METODE **134 - 185**

8.1 Hensikt	136
8.2 Utvikling av metode	138
8.3 Versjon 1	144
8.4 Versjon 2	156
8.5 Erfaringer og konklusjon	182
8.6 Potensiale for videreutvikling	184

9. DESIGNFORSLAG **186 - 205**

9.1 Strategi	188
9.2 Resepsjon	190
9.3 Sosial Sone	194
9.4 Arbeidsplass	198
9.5 Prosjektrom	202

10. EVALUERING OG KONKLUSJON **206 - 219**

10.1 Svar på problemstilling	208
10.2 Avsluttende refleksjoner	216
10.3 Takk til	218

11. KILDEHENVISNING **220 - 225**

11.1 Kilder	222
11.2 Bildeliste	224

I. INTRODUKSJON

- I.1 Bakgrunn
- I.2 Problemstilling
- I.3 Forskningsgap
- I.4 Formål og mål
- I.5 Avgrensninger
- I.6 Forskningsspørsmål

1.1 BAKGRUNN

Historiske bygninger spiller en sentral rolle i utviklingen av kulturell identitet og kollektiv hukommelse, som materielle og romlige rammer for hvordan felles historier erfares og videreføres (Assmann, 1995; Halbwachs, 1992). Innen kulturminneforvaltning har bevaringsarbeidet tradisjonelt prioritert arkitektonisk form, eksteriør og konstruktiv integritet, mens interiører i større grad har vært gjenstand for transformasjon, særlig i prosjekter med adaptiv gjenbruk (ICOMOS, 1964; Plevoets & Van Cleempoel, 2019).

Slike transformasjoner styres ofte av pragmatiske hensyn som funksjonalitet, tilgjengelighet og tekniske krav. Selv om dette er nødvendige tilpasninger, fører de ofte til inngrep som svekker rommets historiske, materielle og erfaringsmessige kvaliteter (Lanz & Pendlebury, 2022; Yung & Chan, 2012). Interiører behandles dermed som fleksible og nøytrale beholdere, fremfor som rom som aktivt former persepsjon og hukommelse (Attiwill, 2011; Pallasmaa, 2012).

Som primære arenaer for daglig bruk er interiørene avgjørende for hvordan kulturhistoriske bygninger oppleves og forstås. Når historiske romlige strukturer, materialfortellinger og håndverkstradisjoner fjernes eller tildekkes, svekkes kontinuiteten mellom fortid og nåtid, og viktige kulturhistoriske verdier står i fare for å gå tapt (Avrami et al., 2019). Spenningen mellom bevaring og transformasjon danner bakteppet for denne studien.

1.2 RELEVANS

TAP AV IDENTITET I TRANSFORMASJON

Dagens praksis innen adaptiv gjenbruk av kulturhistoriske bygninger tenderer mot å prioritere bevaring på bygningsnivå, som struktur og fasade, mens interiørene ofte behandles som fleksible, utskiftbare eller stilistisk autonome. Innenfor et slikt paradigme begrunnes interiørringrep gjerne gjennom funksjonelle eller estetiske argumenter, løsrevet fra bygningens historiske kontekst.

Dette kan føre til tap av interiøridentitet og svekke interiørets rolle som bærer av kulturell mening og levd erfaring. Når transformasjoner ikke forholder seg aktivt til romorganisering, materialitet og bruksmåter, kan bygningens samlede kulturhistoriske verdi reduseres.

På denne bakgrunnen fremstår det som relevant å undersøke hvordan interiørarkitektur kan bidra til å synliggjøre og videreføre historiske kvaliteter i møte med samtidens behov.

Nasjonsteateret i Oslo, foto: Andrew Shiva

KI-generering: Hva om vi behandlet historiske eksteriør på samme måte som vi behandler historiske interiør?

1.3 FORSKNINGSGAP

Selv om kulturminnevern og adaptiv gjenbruk er veletablerte fagfelt, er litteraturen i stor grad orientert mot arkitekturvern, restaureringsteori og tekniske eller regulatoriske problemstillinger. Disse perspektivene gir viktige rammer for bevaring av bygningssubstans, men tilbyr begrenset metodisk veiledning for interiørarkitekter og møbeldesignere som ønsker å arbeide kreativt med historiske interiører (Plevoets & Van Cleempoel, 2011).

Det mangler særlig designbaserte metodologier som adresserer hvordan romlige kvaliteter, materialitet, møblering og håndverkstradisjoner kan oversettes til samtidens kontekster. Selv om interiørarkitektur i økende grad forstås som et fag som kan arbeide gjennom fortolkning fremfor erstatning (Brooker & Stone, 2004; Attiwill, 2011), er slike tilnærminger fortsatt underrepresentert i diskursen om kulturarv.

Dette skaper et tydelig gap i prosjekter hvor historisk identitet må balanseres mot nye funksjonelle og sosiale behov, og hvor designere mangler konkrete metodiske verktøy for å anvende kulturarv som en aktiv ressurs i designprosessen.

I.4 FORMÅL OG MÅL

Formålet med oppgaven er å undersøke hvordan interiørarkitektur og møbeldesign kan fungere som et bindeledd mellom en bygnings historiske verdi og dens bruk i dag.

Målet er å utvikle et designbasert metodisk rammeverk for reinterpretasjon av kulturhistoriske interiører, hvor historisk kunnskap og dagens behov integreres. Metodikken bygger på en iterativ prosess der analytisk forskning, materialeksperimentering og spekulativ design gjensidig informerer hverandre.

Gjennom anvendelse i en situasjonsstudie av Rederhuset (Kong Oscars gate 62) i Bergen, undersøker oppgaven hvordan romkarakter, materialitet og håndverkstradisjoner kan informere interiørdesign i en nåtidig kontekst. Kulturarv forstås her som en generativ ressurs, snarere enn en begrensning.

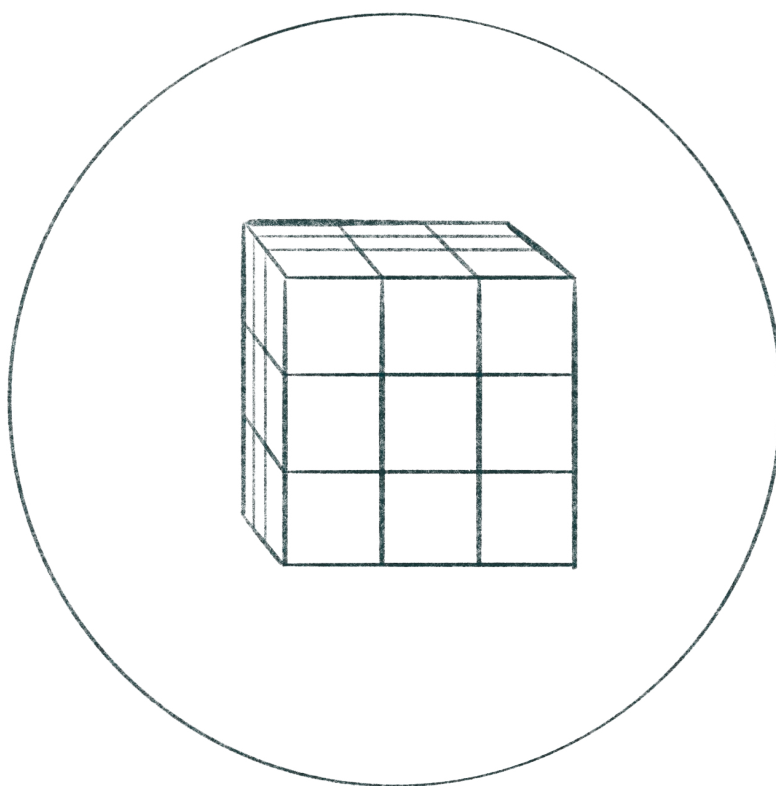
Oppgaven søker videre å bidra til en mer nyansert og interiørfokusert diskurs innen adaptiv gjenbruk av kulturhistoriske bygninger.

1.5 AVGRENSNINGER

Oppgaven fokuserer på utvikling og anvendelse av en designbasert metodikk, og har ikke som mål å utarbeide et fullstendig restaurerings- eller rehabiliteringsforslag. Rederhuset fungerer primært som en kontekstuell ramme for metodisk utforskning, snarere enn som et uttømmende analyseobjekt.

Studien søker ikke å etablere universelle prinsipper for kulturminnevern, men å foreslå en fleksibel og kreativt stimulerende tilnærming relevant for interiørarkitekter og designere som arbeider i historiske kontekster.

Tekniske forhold som konstruksjon, forskriftskrav og overordnet verneplanlegging faller utenfor oppgavens omfang.

I.6 PROBLEMSTILLING

Spenningen mellom bevaring og transformasjon, samt mellom historisk identitet og samtidens funksjonskrav, peker mot en sentral utfordring innen adaptiv gjenbruk:

Hvordan kan designere arbeide meningsfullt med fortiden samtidig som de utvikler interiører tilpasset nåtidens bruk?

Dette krever mer enn teknisk restaurering eller stilistisk imitasjon. Det forutsetter en designorientert undersøkelse av hvordan romlig, materiell og håndverksbasert kunnskap, forankret i historiske interiører, kan informere ansvarlige og innovative intervensjoner i samtiden.

Den overordnede problemstillingen er derfor:

Hvordan kan interiørarkitektur og møbeldesign bidra til å bygge bro mellom arkitektonisk kulturarv og samtidens behov?

For å strukturere undersøkelsen konkretiseres denne gjennom tre delspørsmål:

IDENTITET

Hvilke strategier kan brukes for å gjenkjenne og videreføre historiske arkitektoniske detaljer i nye romlige uttrykk?

Dette spørsmålet handler om hvordan designere kan analysere og tolke historiske elementer, som romlige rytmer, materialbruk, håndverkstradisjoner eller symbolske motiver, og omforme dem på en meningsfull måte i moderne arkitektur.

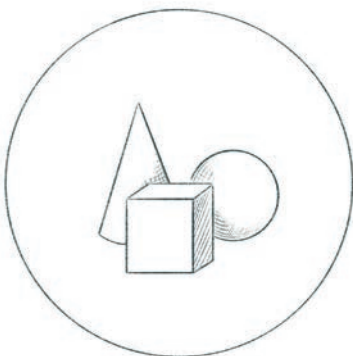
BALANSE

Hvilke rammeverk kan veilede designbeslutninger som balanserer bevaring, innovasjon og brukervennlighet?

Dette spørsmålet handler om hvilke prinsipper, vurderingskriterier og teoretiske modeller som kan hjelpe designere med å ta gode valg når de må balansere historisk verdi, kreativ nytolkning og praktisk funksjon.

METODIKK

Hvilke metoder og verktøy kan brukes for å designe med hensyn til historiske forhold?

Dette spørsmålet handler om hvilke arbeidsmetoder designere kan bruke, som praksisbaserte tilnærminger, ulike tegne- og visualiseringsteknikker, prototyping og materialutforskning, for å utvikle design som tar utgangspunkt i historiske kvaliteter.

2. SITUASJONSSTUDIE

- 2.1 Lokasjon
- 2.2 Historie
- 2.3 Planløsning
- 2.4 Bevarte elementer
- 2.5 Relevans og potensiale
- 2.6 Videre retning

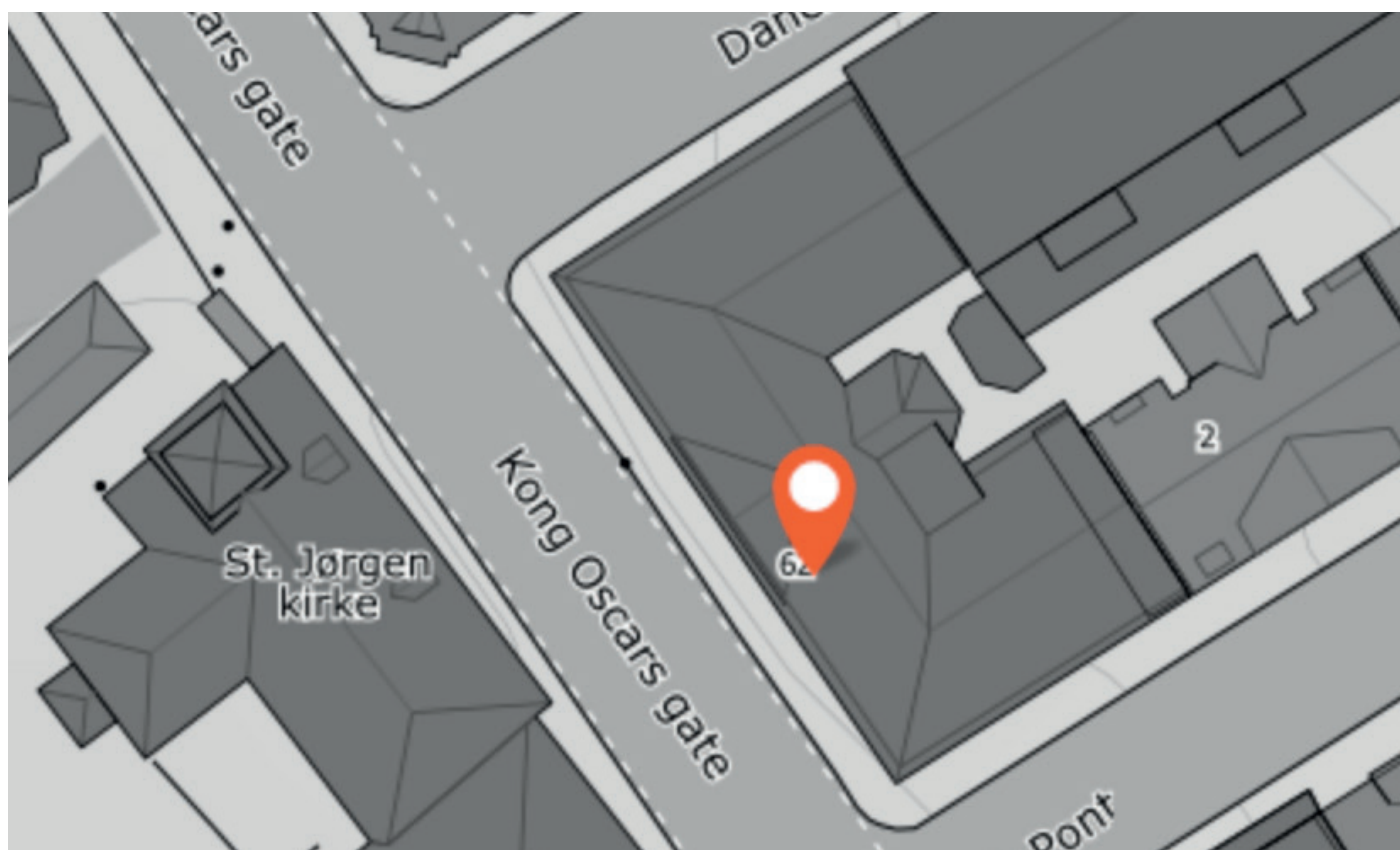
2.1 LOKASJON

KONG OSCARS GATE 62, BERGEN

Rederhuset ligger i Kong Oscars gate 62, sentralt plassert i Bergen sentrum og i umiddelbar nærhet til Smålungeren. Bygget inngår i rekken av historisk bebyggelse langs Kong Oscars gate, en av byens eldste ferdselsårer. I gateforløpet finner man blant annet Korskirken og St. Jørgens hospital, som begge vitner om områdets lange historiske utvikling.

Rederhusets plassering i dette historisk sammensatte byrommet forankrer bygget tydelig i Bergens urbane kjerne og setter det i dialog med ulike epoker i byens arkitekturhistorie.

2.1 LOKASJON

FASADE MOT KONG OSCARS GATE

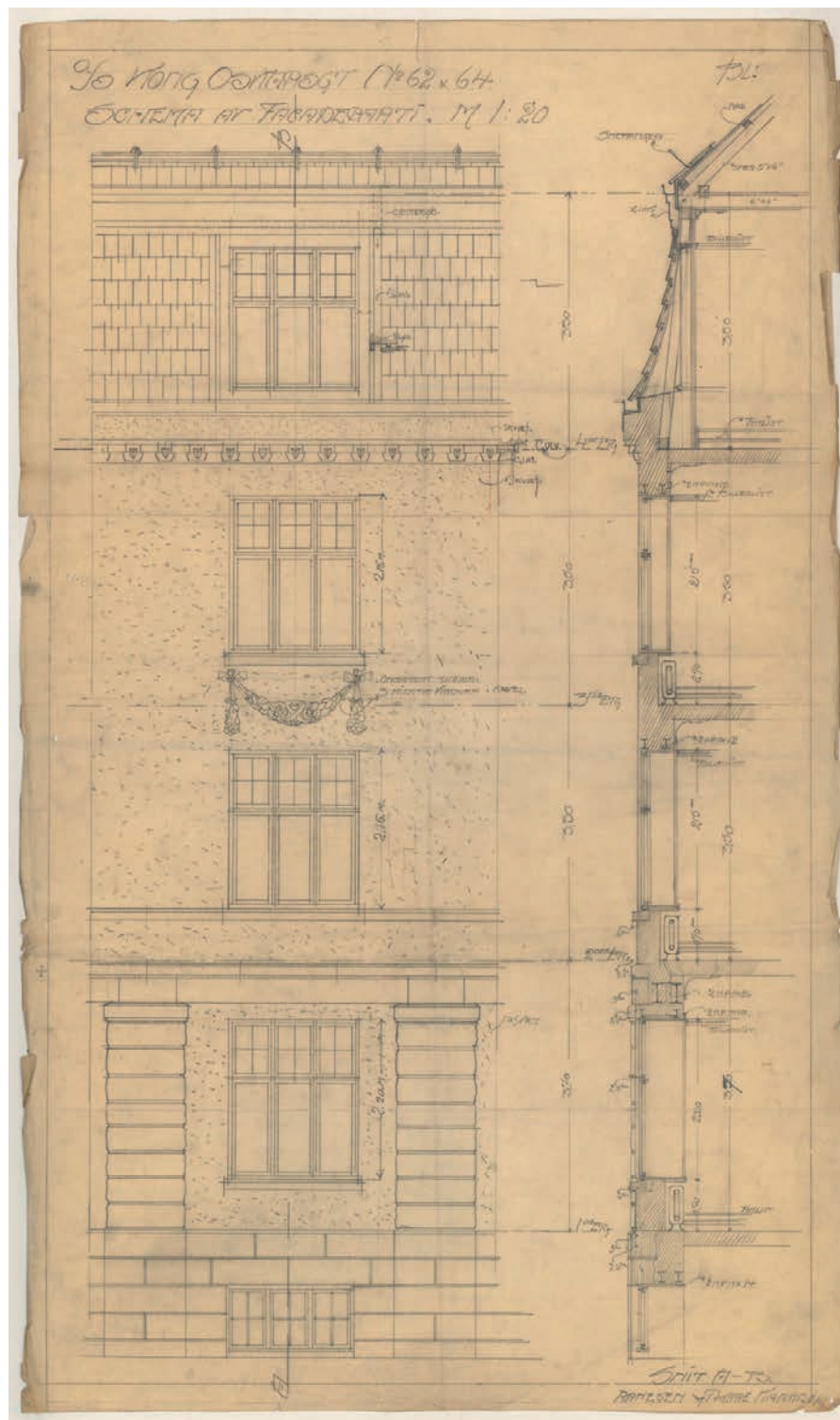
2.2 HISTORIE

Rederhuset ble tegnet av Fredrik Arnesen og Arthur Darre Kaarbø og stod ferdigstilt i 1914. Bygget er oppført i Jugendstil og inngår i en periode der denne stilretningen preget deler av Bergens arkitektoniske utvikling.

Navnet Rederhuset viser til byggets opprinnelige funksjon. Det ble oppført på oppdrag fra en sammenslutning av skipsredere og var ment å romme både kontorlokaler og boligarealer. Byggets funksjonelle sammensetning speiler Bergens sterke maritime forankring og den profesjonelle virksomheten som preget byen på begynnelsen av 1900-tallet.

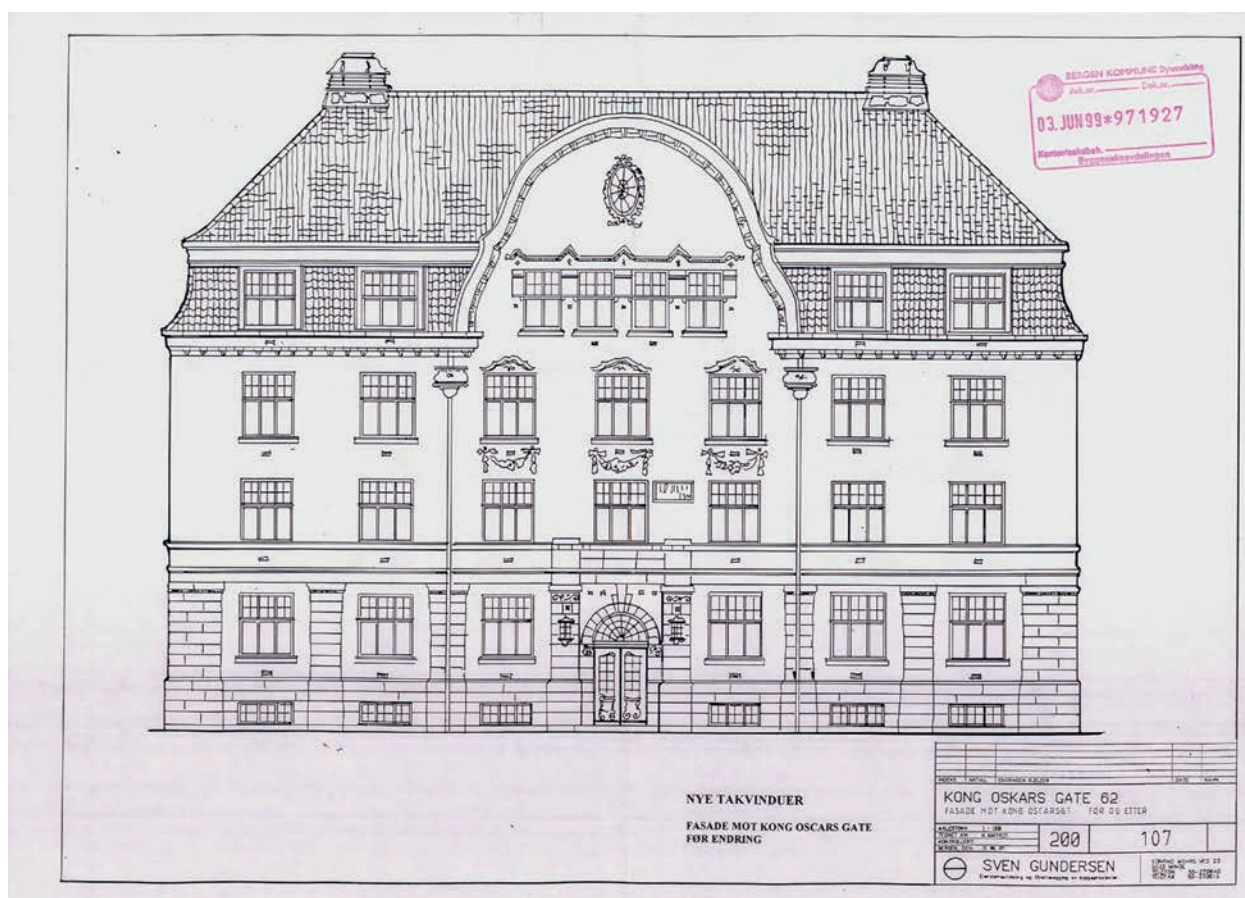
Arnesen og Darre Kaarbø møttes ved arkitektkontoret til Schak August Steenberg Kielland i 1909 og etablerte året etter sin egen praksis. I perioden 1910–1940 var de blant de mest sentrale arkitektene i Bergen, med en rekke omfattende oppdrag innen forretningsgårder, hoteller og boligbebyggelse. Under gjenoppbyggingen etter bybrannen i 1916 spilte de en viktig rolle i utformingen av det nye sentrum.

Blant deres øvrige arbeider finner vi Svaneapoteket i Bergen, som i likhet med Rederhuset inngår i byens tidlige 1900-tallsbebyggelse, samt Lysverket, et senere prosjekt som markerer en tydelig dreining mot modernismens arkitektoniske idealer. Spennet mellom disse prosjektene synliggjør arkitektenes virke i en overgangstid i norsk arkitektur. Deres bygninger representerer i dag markante og varige innslag i Bergens bybilde.

Fra Bergen byarkiv:
 Skjemategning av fasade

2.2 HISTORIE

Fasade mot Kong Oscars gate, hentet fra Plan- og bygningsetaten.

I 1997 gjennomgikk Rederhuset en omfattende rehabilitering, prosjektert av Sven Gundersen. Tiltakene hadde som hovedformål å tilpasse bygget til undervisningsbruk. I denne forbindelse ble det blant annet installert heis, etablert takvinduer for å sikre tilstrekkelig lysinnslipp i loftsetasjen, samt gjennomført oppgraderinger for å tilfredsstille gjeldende krav til brannsikkerhet og tekniske forskrifter.

Rehabiliteringen fremstår primært som funksjonelt motivert. Samtidig kan det observeres at enkelte opprinnelige elementer, særlig trappeløpet og tilhørende originale dører, i stor grad ble bevart.

2.2 HISTORIE

BRUKERE: FRA FORTID TIL NÅTID

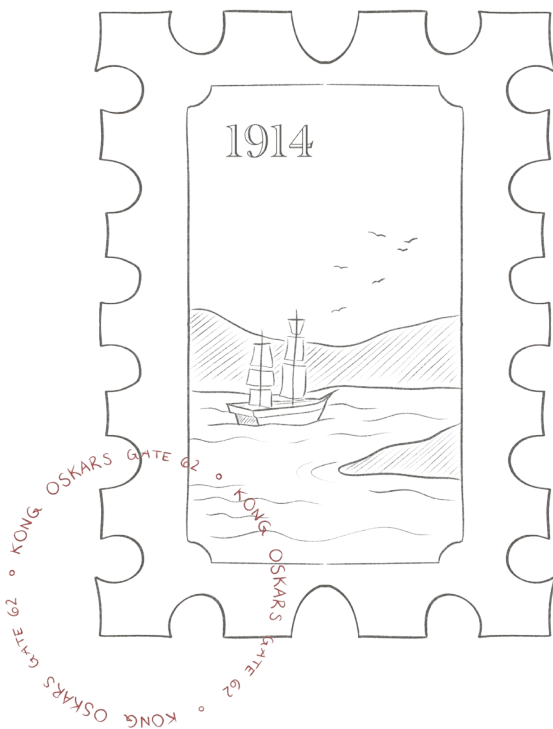
I løpet av sine drøyt 100 år har bygget hatt tre primære brukergrupper. Det er disse som har satt sitt preg på bygget, og som har vært katalysatorene bak oppføringen, rehabiliteringen og livet mellom veggene den dag i dag.

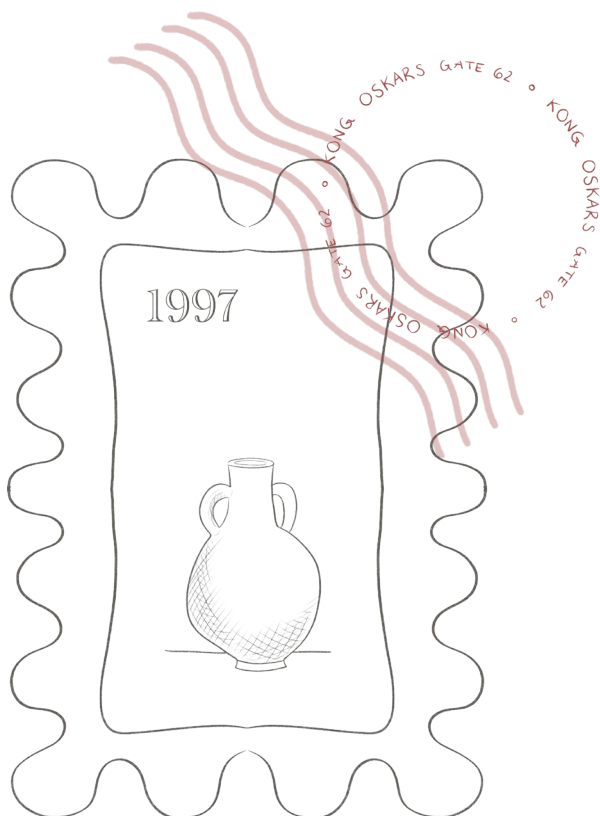
SKIPSREDER-HUSET

Bygget bestilles av- og blir kontorer til en sammenslutning av skipsredere i Bergen:

Westfald Larsen & Co. A/S
Wilhelmsen Torkildsen
A. Silchenstedt
Berle & Petersen
C. Mathisen

I tillegg til kontorareal blir det bygget bolig i 4. etasje med tilhørende vaskeloft.

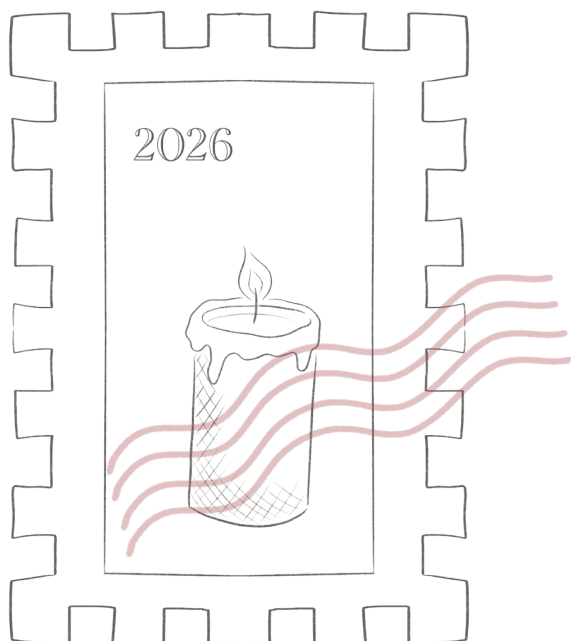

KUNST- OG DESIGNHØGSKOLEN I BERGEN (KHiB)

Bygget gjennomgår en omfattende rehabilitering, og går fra å være kontorbygg til å nå fungere som undervisningsbygg.

Rehabiliteringen omfatter innstallering av heis og tiltak for brannsikring og ventilasjon. I loftetasje innstalleres det nye takvinduer som slipper lys inn i ny-etablerte møterom.

KIRKENS BYMISJON

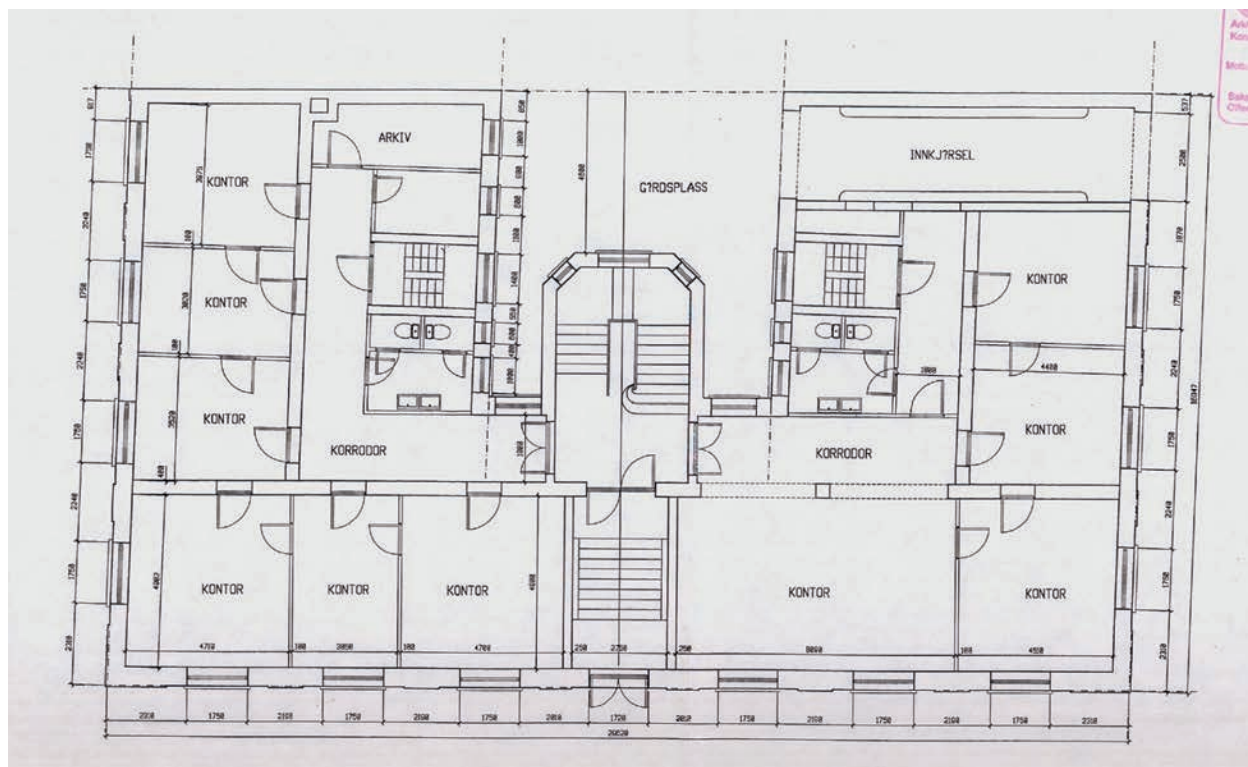
I dag er det Kirkens bymisjon som er leietakere, og bygget er i sentrum for arbeid med sosial bærekraft, midt i hjertet av Bergen.

Høsten 2026 flytter Kirkens bymisjon til nye lokaler.

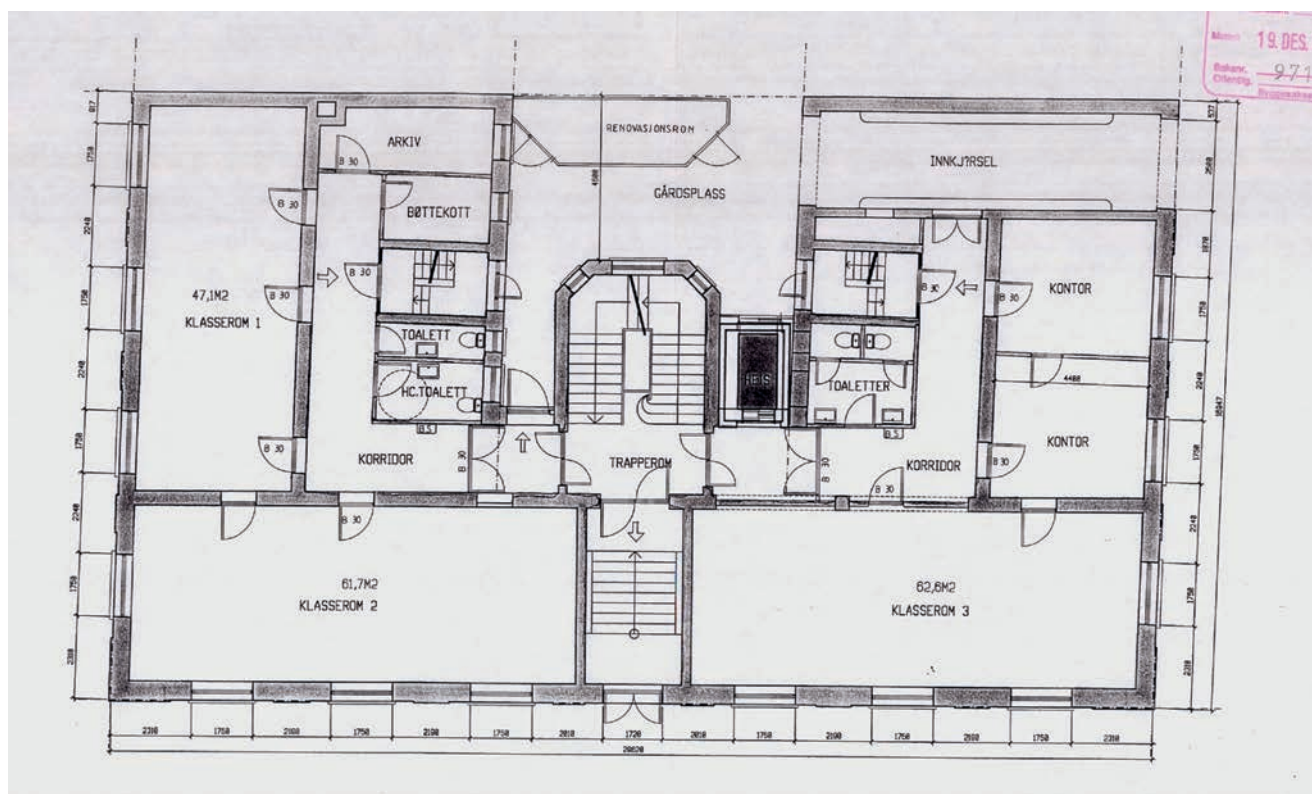
Westfald Larsen eier fremdeles bygget, de har ikke lyktes å finne nye leietakere per dags dato.

2.3 PLANLØSNING

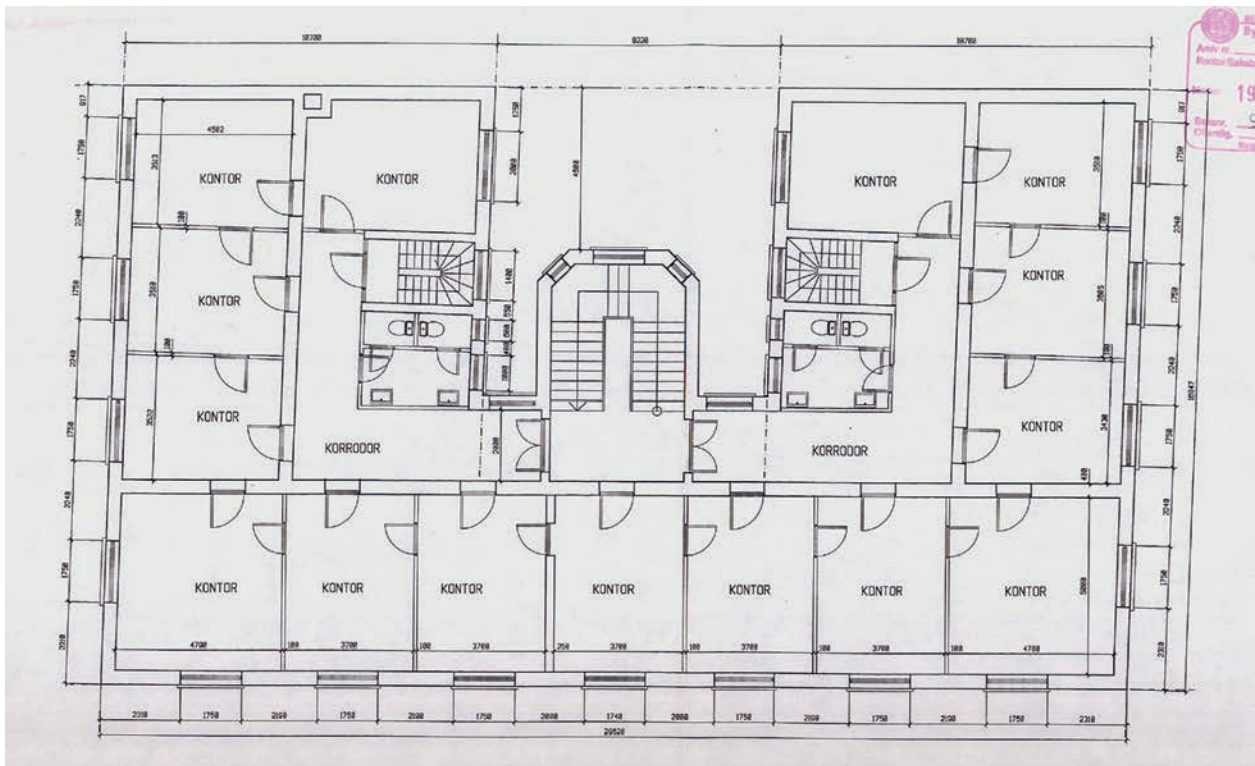
FØR OG ETTER REHABILITERING I 1997

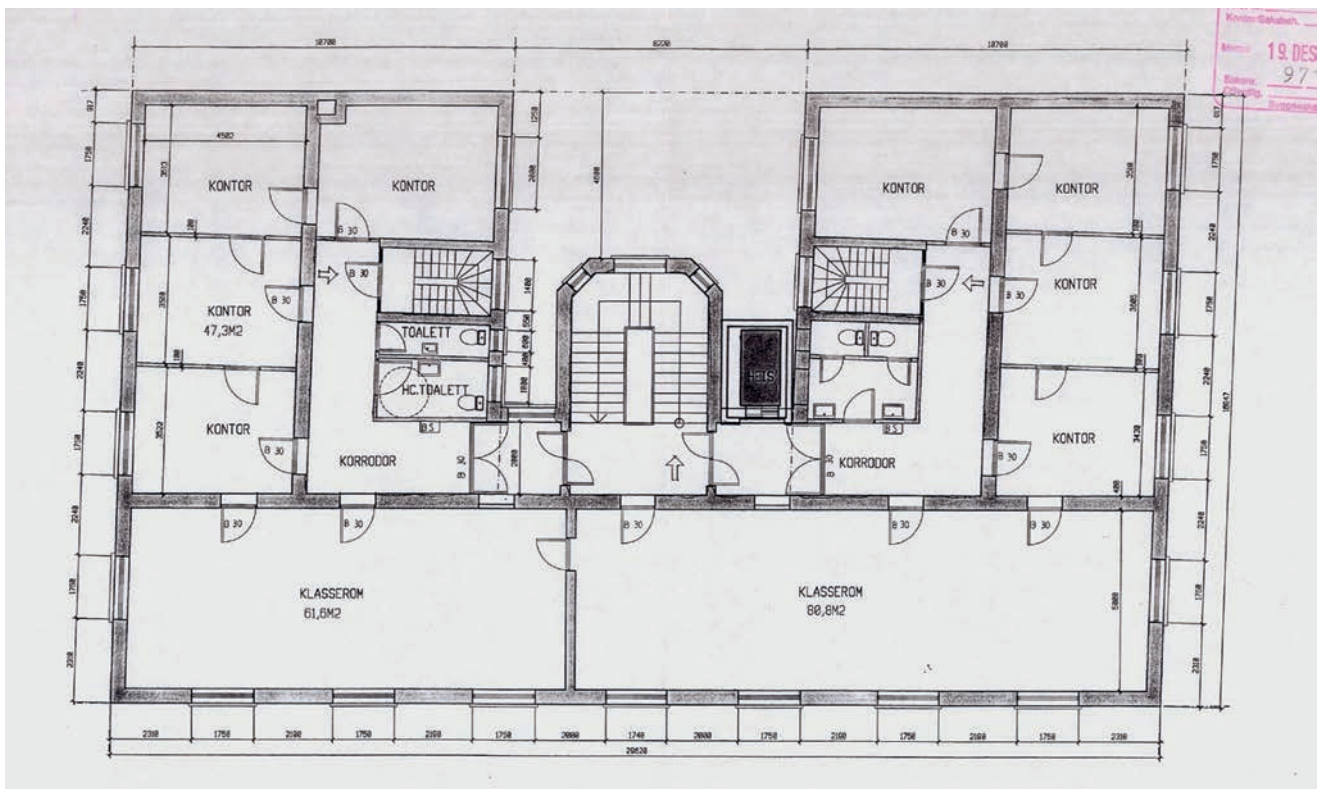
1. etasje 1914

1. etasje 1997

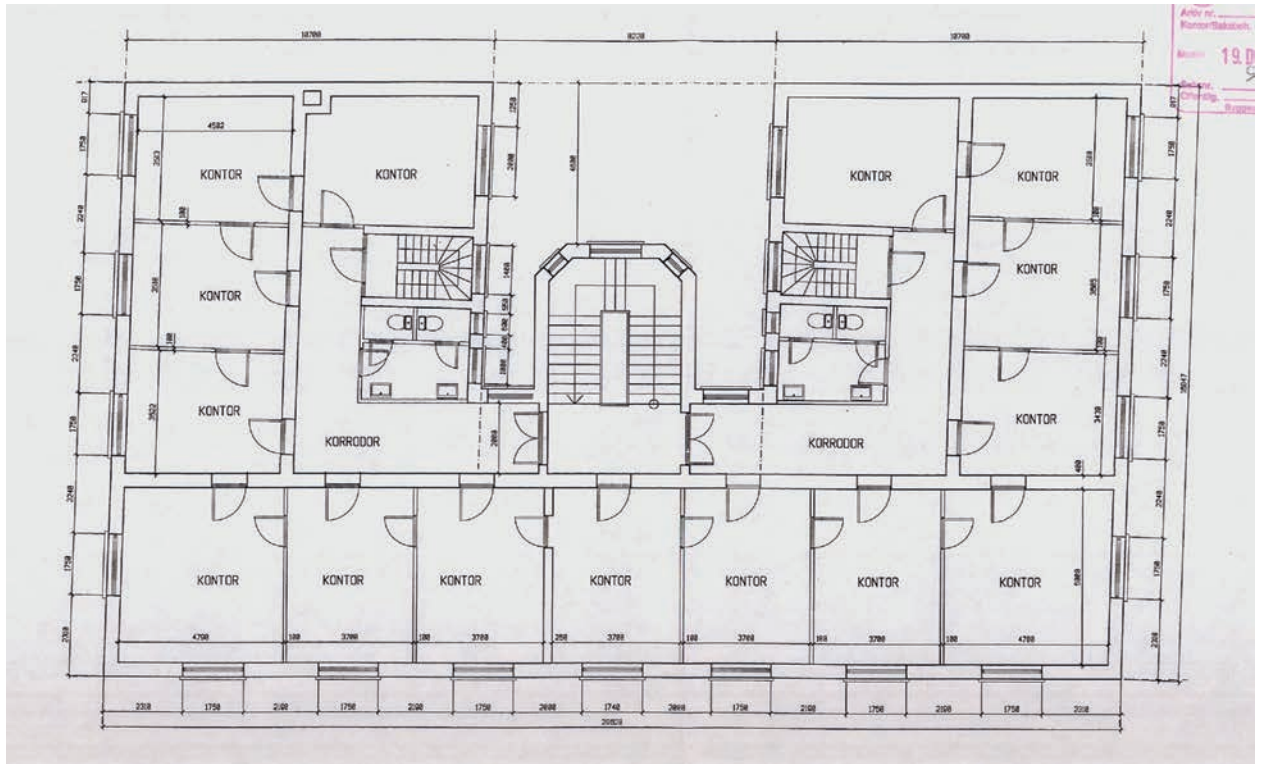
2. etasje 1914

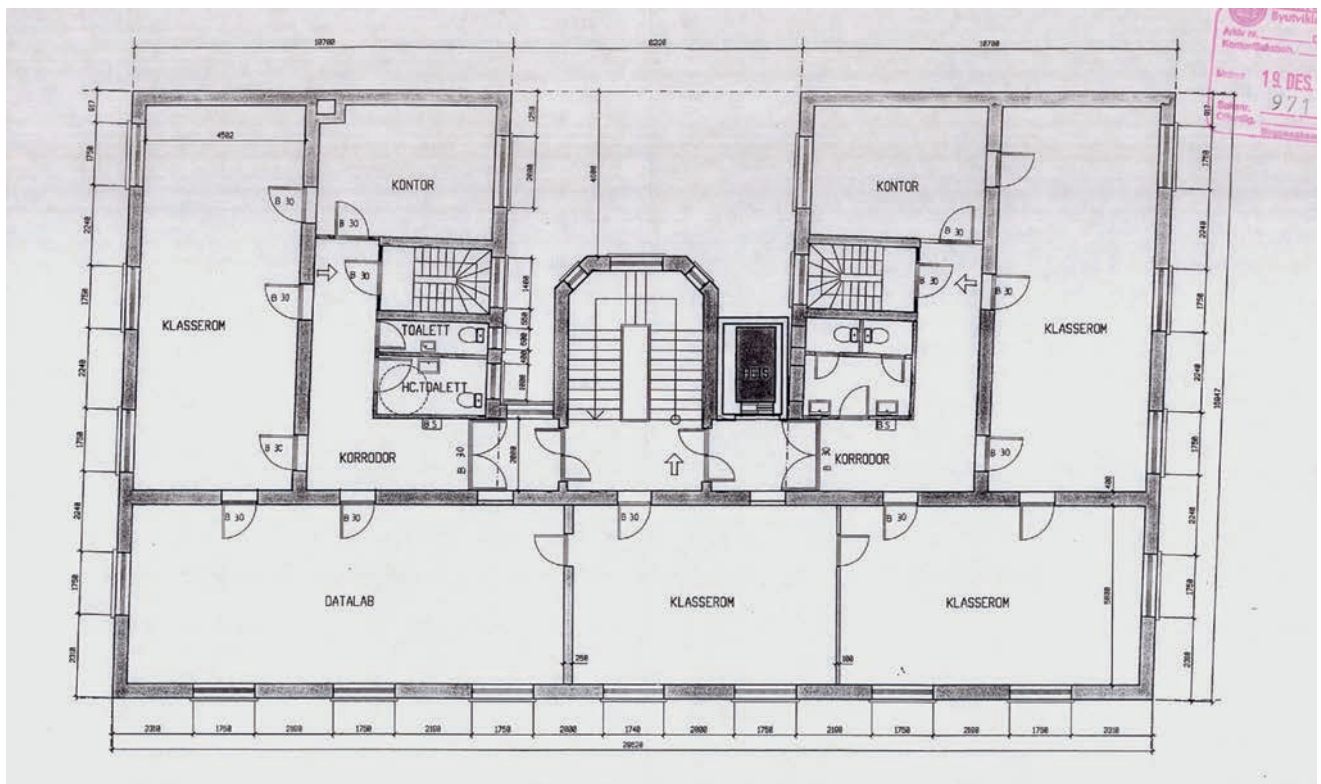
2. etasje 1997

2.3 PLANLØSNING

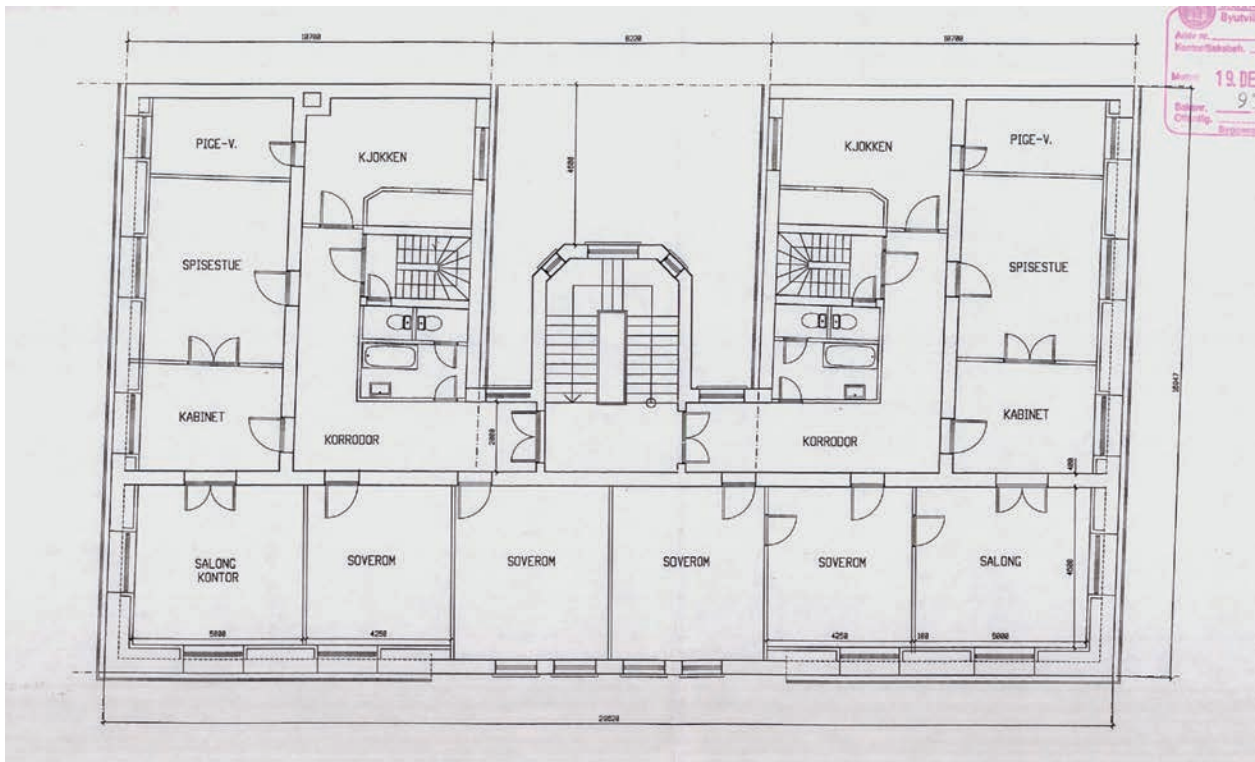
FØR OG ETTER REHABILITERING I 1997

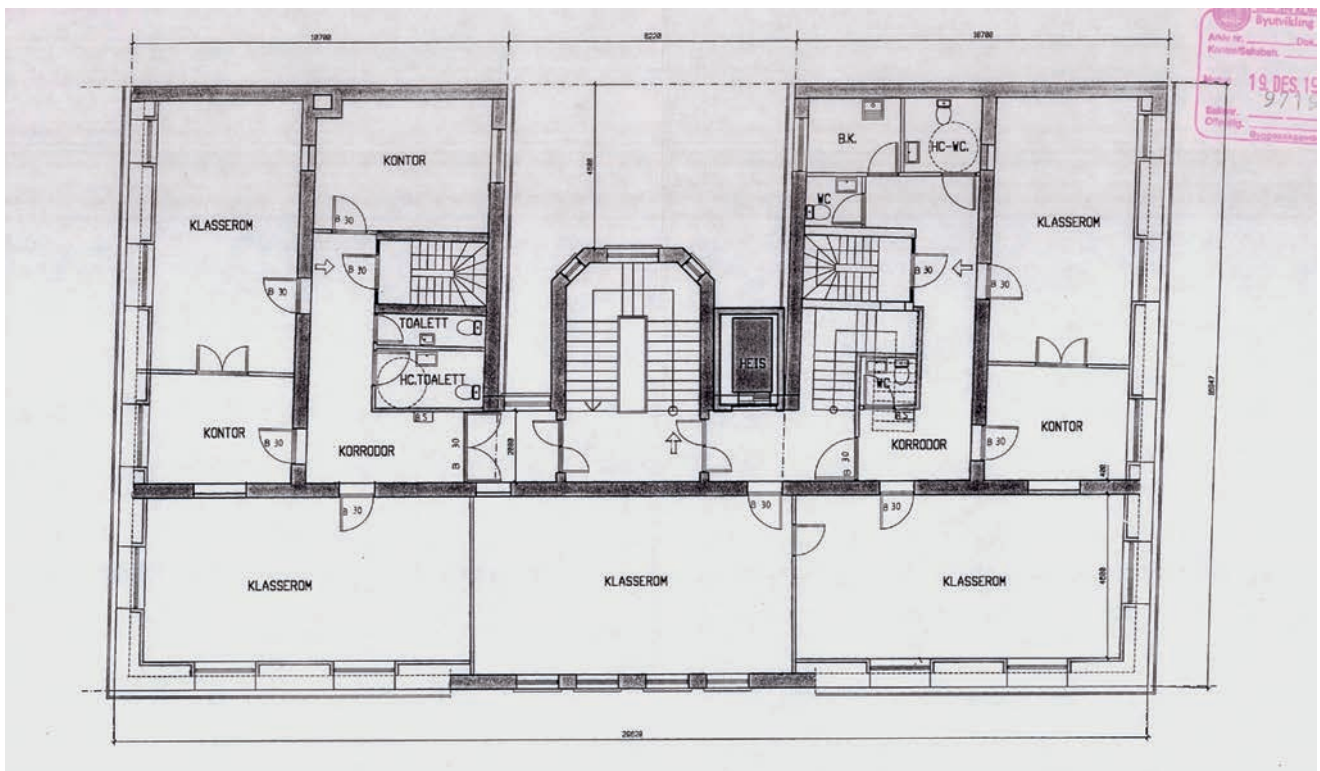
3. etasje 1914

3. etasje 1997

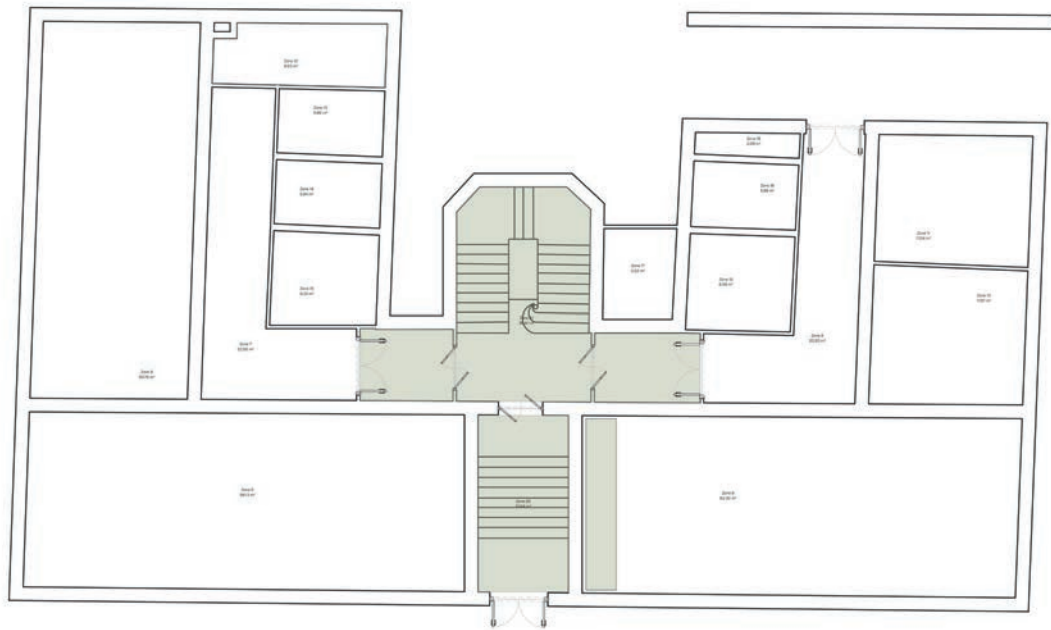
4. etasje 1914

4. etasje 1997

2.3 PLANLØSNING

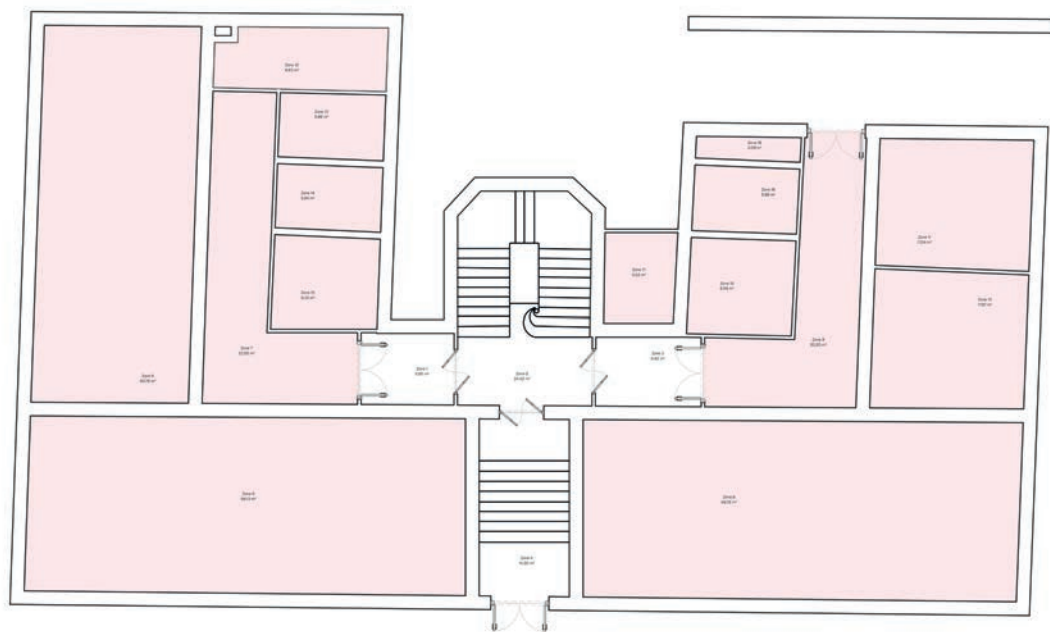
BEVART OG UBEVART INTERIØR

Plantegning, 1. etasje:

Farget område markerer sonen som gjennomgående i etasjene er mer eller mindre bevart i interiøret.

Dette inkluderer inngangsparti, trapperom m/dører og en original spesialdesignet reol. Disse elementene er fredet.

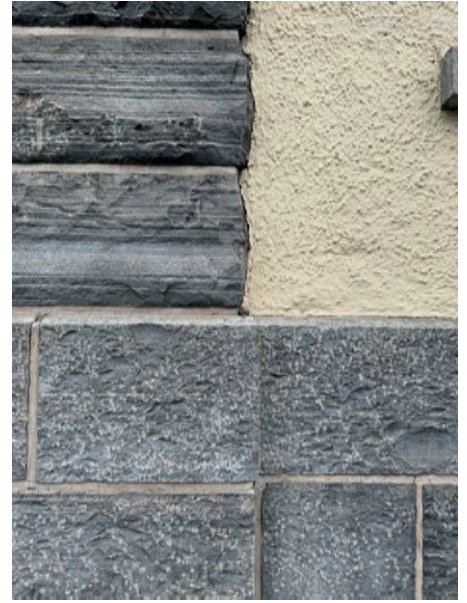

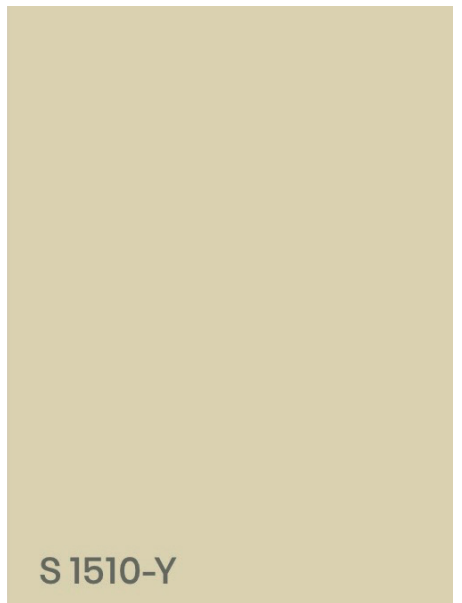
Plantegning, 1.etasje:

Farget område markerer de sonene der byggets "DNA" ikke er fremtredende i interiøret.

2.4 BEVARTE ELEMENTER

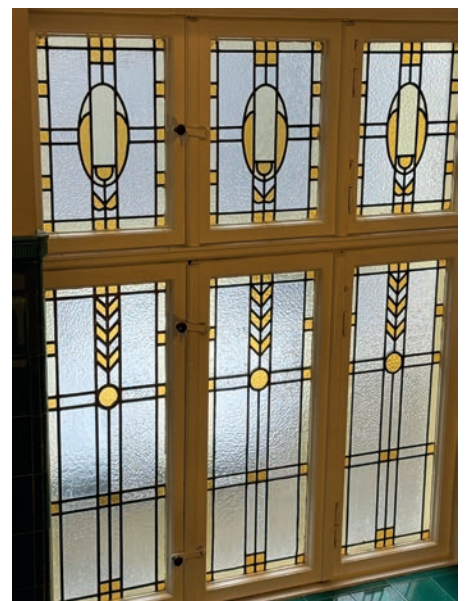
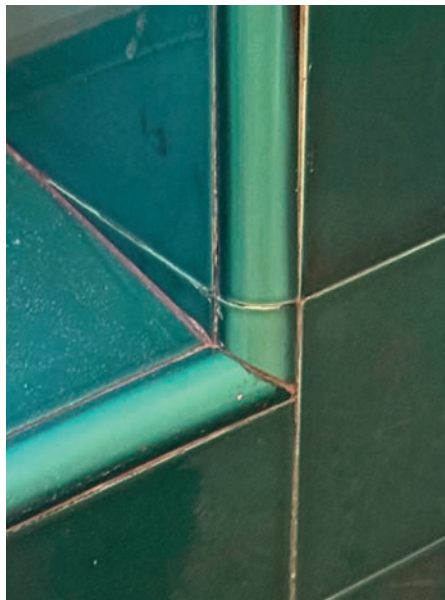
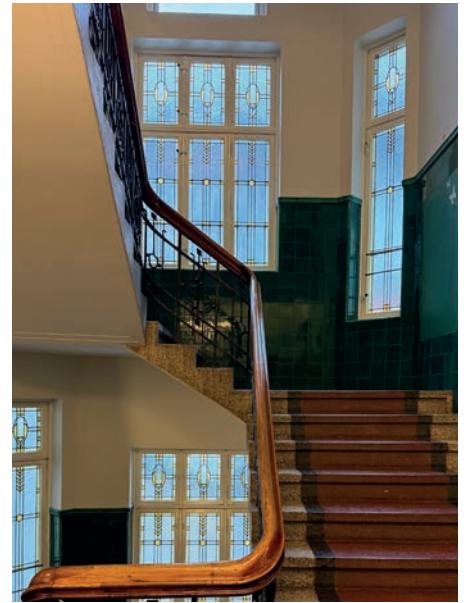
EKSTERIØR

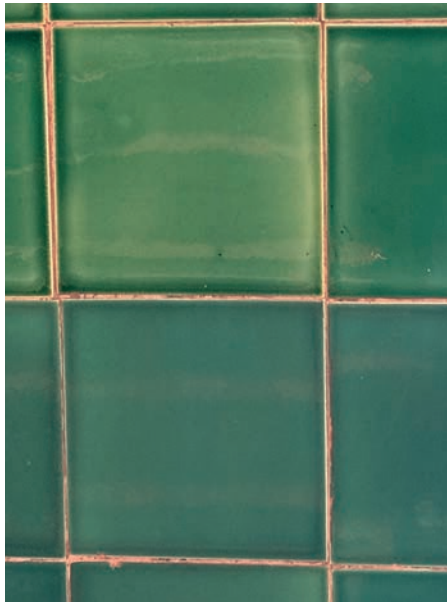
2.4 BEVARTE ELEMENTER

INTERIØR

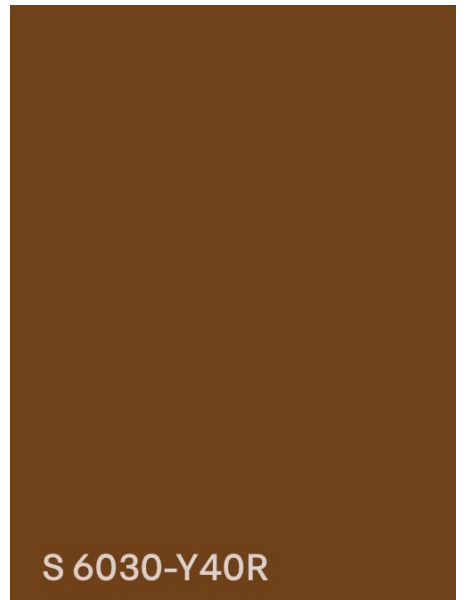
S 3050-Y20R

S 7020-B90G

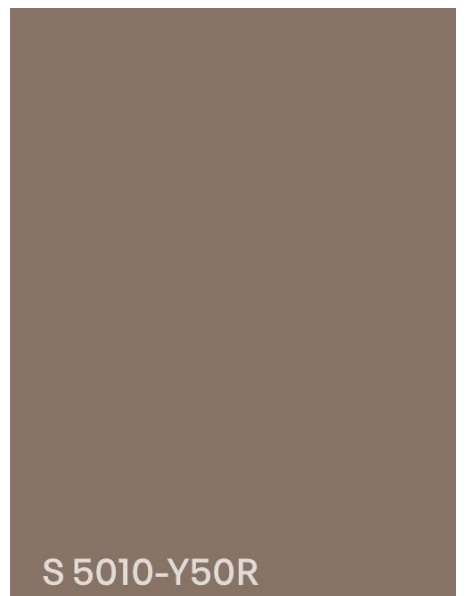
S 4030-B90G

S 6030-Y40R

S 4040-Y90R

S 5010-Y50R

2.4 BEVARTE ELEMENTER

INTERIØR, BEVART REOL

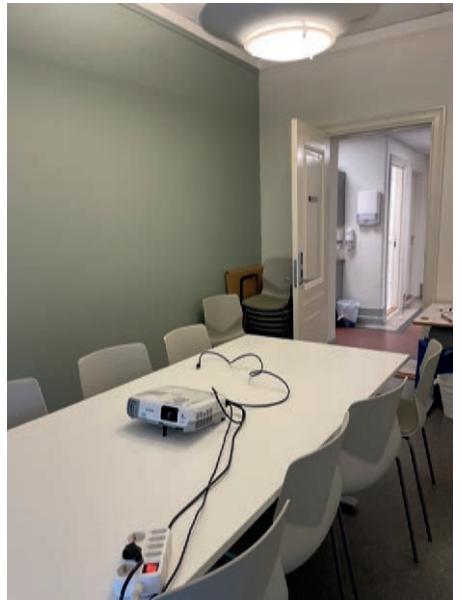
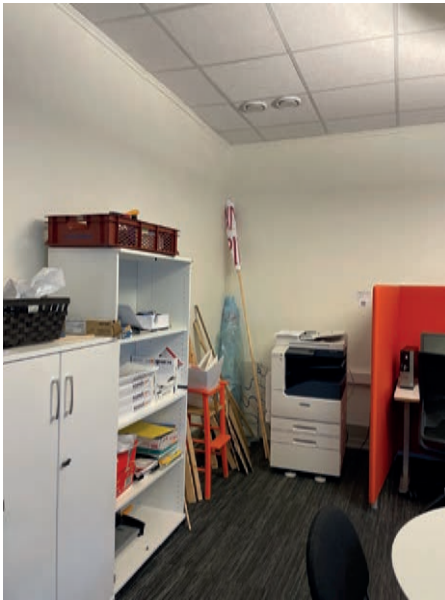
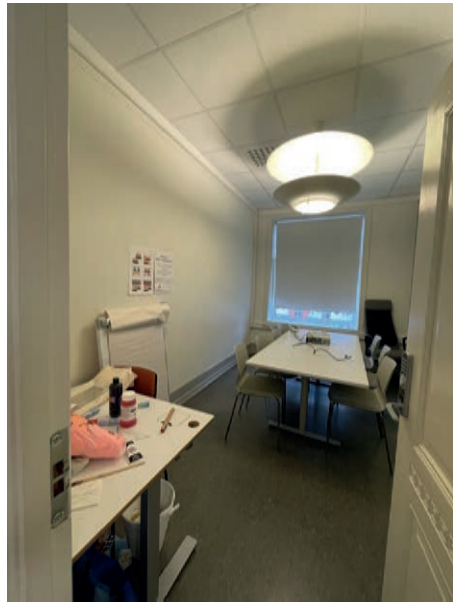
Rendering av reol, tegnet inn der den står i bygget i dag.
Materialitet er gjenskapt ved bruk av KI.

2.5 RELEVANS OG POTENSIALE

Rederhuset er et relevant situasjonsstudie fordi bygget i stor grad har bevart sitt eksteriør og enkelte sentrale interiørarkitektoniske elementer, mens hoveddelen av bruksarealene derimot er transformert gjennom senere tilpasninger. Fasaden og overgangssonene formidler en tydelig identitet og etablerer forventninger til romlig kvalitet og detaljering.

I dagens interiør videreføres denne identiteten i begrenset grad. Resultatet er en tydelig uoverenstemmelse mellom byggets historiske uttrykk og den romlige opplevelsen i de indre arealene. Man kan dermed si at byggets arkitektoniske «DNA» i stor grad er svekket i interiøret.

Det er nettopp i dette spenningsfeltet prosjektets potensial ligger. Situasjonsstudiet gir grunnlag for å undersøke hvordan en designbasert metodikk kan bidra til å tolke og reaktivere byggets identitet i en samtidspreget kontekst, uten å basere seg på direkte rekonstruksjon.

2.6 VIDERE RETNING

I lys av at bygget går en usikker fremtid i møte etter at Kirkens Bymisjon flytter ut, legges det til grunn at fremtidige brukere ikke er avklart. Prosjektet tar derfor utgangspunkt i en generell og fleksibel tilnærming til videre bruk.

For å etablere rammer for det videre arbeidet, utvikles løsninger med utgangspunkt i interiørarkitektur som er relevant for kontorformål, ettersom dette vurderes som den mest sannsynlige fremtidige bruken.

En nærmere avklaring av byggets funksjonelle innhold vil behandles videre i oppgaven gjennom mulighetsstudie, skisseprosjekt og endelig designforslag.

HENSIKT

For å etablere en tydelig retning for byggets funksjonelle behov, gjennomføres en mulighetsstudie. Målet er å definere klare rammer for det videre arbeidet, som danner grunnlag for å utvikle prosjektets kjerne: byggets arkitektoniske identitet.

3. MULIGHETSSTUDIE

- 3.1 Plan for etasjer
- 3.2 Kartlegging av funksjoner
- 3.3 Areal eksperimentering
- 3.4 Romoversikt

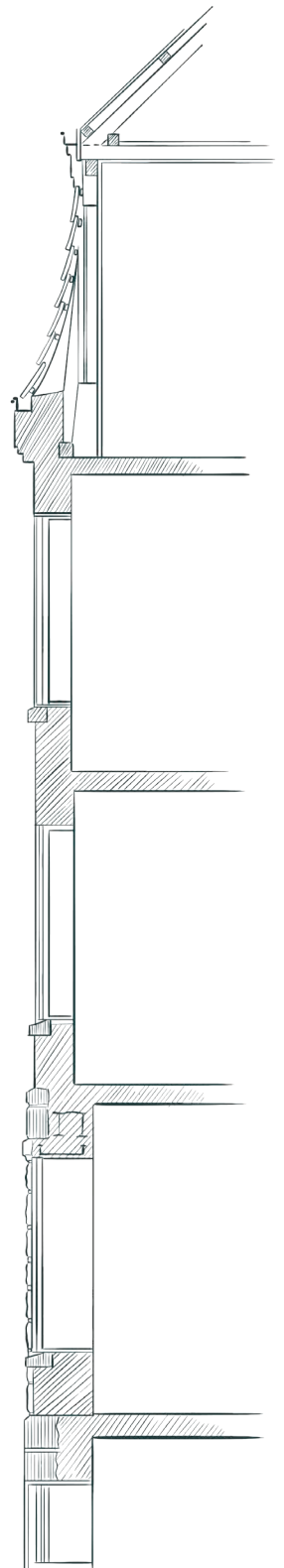
3.1 PLAN FOR ETASJER

Etasje 2, 3 og 4 har tilnærmet identiske romlige forutsetninger når det gjelder planløsning og takhøyde. Dette danner grunnlag for å teste ulike organiseringsprinsipper innenfor samme strukturelle ramme.

I mulighetsstudiet utvikles tre scenarier for kontorbruk, fordelt på disse etasjene. Hvert scenario undersøker ulike grader av offentlighet, fra åpne og sosiale soner til mer skjermede og konsentrerte arbeidsmiljøer. Løsningene er prinsipielt uavhengige av etasje og kan rokeres etter behov.

Parallelt utforskes 1. etasje som en felles, sosial base for bygget, med resepsjon, sosiale soner, garderobe og administrasjon. Et felles spiseområde etableres som et samlende element, med mulighet for arrangementer uten å forstyrre øvrige etasjer.

Designforslaget som presenteres senere i oppgaven, bygger på innsiktene fra analysen av disse scenariene. Kjeller- og loftsetasjen inngår ikke i videre prosjektering.

4. ETASJE

Lukket

3. ETASJE

Blandet

2. ETASJE

Åpen

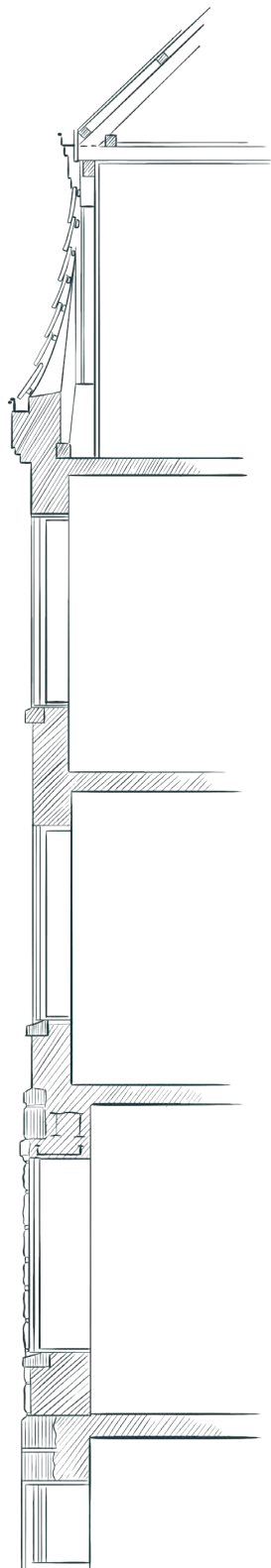

1. ETASJE

Felles

3.2 KARTLEGGING AV FUNKSJONER

4. ETASJE

Lukket

3. ETASJE

Blandet

2. ETASJE

Åpen

1. ETASJE

Felles

Cellekontorer
Prosjektrum/Møterom
Sosiale soner
Kaffestasjon
Toaletter

Cellekontorer + landskap
Prosjektrum/Møterom
Sosiale soner
Kaffestasjon
Toaletter

Landskap m/ free seating
Prosjektrum/Møterom
Sosiale soner
Kaffestasjon
Toaletter

Resepsjon
Sosial velkomstsone
Garderobe
Administrasjon, cellekontor
Fleksibel spisesone
Kjøkken, avgrenset for drift
Toaletter
Inngangspartier x2 (ordinær + UU)
Lager

3.3 AREAL EKSPERIMENTERING

FELLES PÅ TVERS AV ETASJER

Veifinning og etasjeidentitet i vernede soner:

Ved inngangspartier og trapperom legges det opp til minimale inngrep i overflater og eksisterende funksjoner, av hensyn til verneverdier.

I dag er det i liten grad visuelle grep som differensierer etasjene fra hverandre, noe som kan gjøre orienteringen i bygget mindre intuitiv. Dette åpner for å utvikle en tydeligere etasjeidentitet som del av veifinning-strategien.

Det foreslås derfor målrettede tiltak innen veifinning, universell utforming og belysning, som både styrker orienterbarhet og tilgjengelighet, og samtidig bidrar til å gi hver etasje en egen karakter innenfor byggets overordnede uttrykk.

Toaletter:

I tillegg til de vernede områdene i bygget er det enkelte funksjoner hvor det er hensiktsmessig å videreføre eksisterende plassering.

Grunnet vann og avløp beholdes derfor toalettene i sine nåværende rom på tvers av etasjene, men med mulighet for tilpasning fra standard løsning til universelt utformede enheter der dette er mest hensiktsmessig.

Foreslåtte endringer i interiør behandles konsekvent på tvers av etasjene, for å sikre et helhetlig uttrykk.

3.3 AREAL EKSPERIMENTERING

I. ETASJE

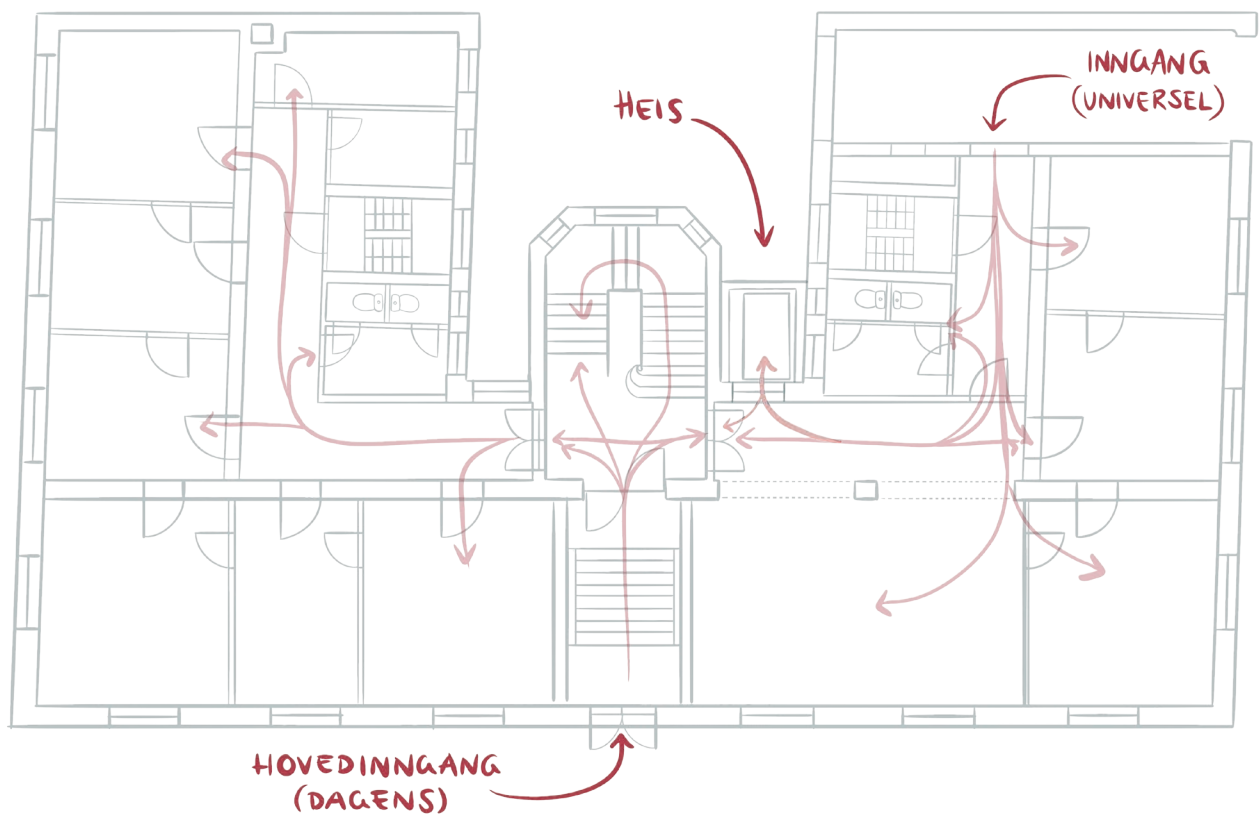
Felles

Likeverdig ankomst:

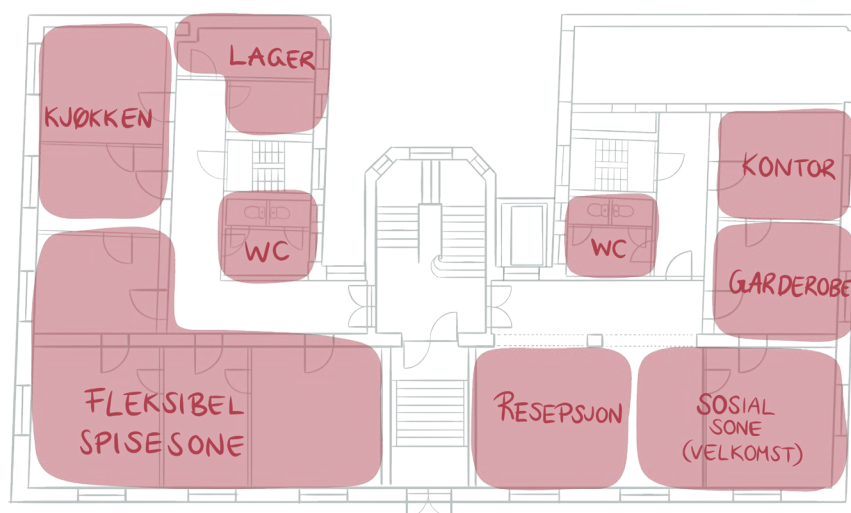
Gitt at eksisterende hovedinngang ikke lar seg tilrettelegge for universell utforming, må inngangen via bakgården ivareta krav til tilgjengelighet. I sin nåværende form fremstår imidlertid denne løsningen ikke som likeverdig, verken i funksjonell eller opplevelsesmessig forstand. Dette aktualiserer behovet for å undersøke hvordan første etasje kan reorganiseres, slik at begge inngangspartier fremstår som tilgjengelige og likeverdige for alle brukergrupper.

Heisens plassering på høyre side av trapperommet forsterker dette potensialet, og understøtter etableringen av et tydelig definert velkomstområde i denne delen av etasjen.

Samlet sett danner disse forholdene et grunnlag for å organisere resepsjon og velkomstsone i direkte relasjon til begge innganger. En slik løsning vil kunne bidra til å tydeliggjøre bevegelsesmønstre, samt fremme en mer inkluderende og intuitiv ankomstsituasjon.

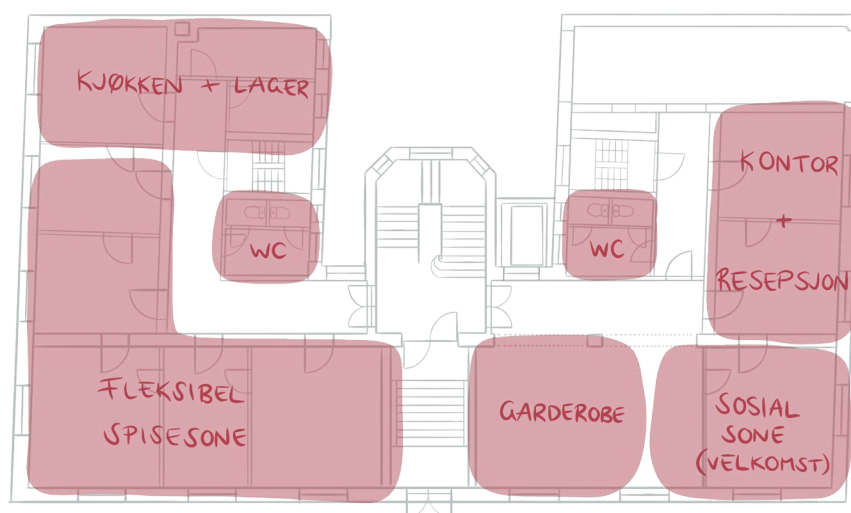

3.3 AREAL EKSPERIMENTERING

SCENARIO 1

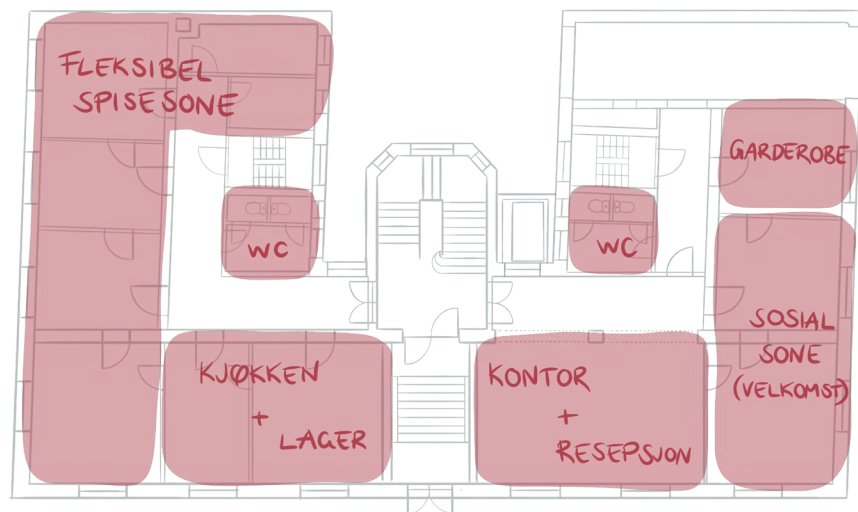
Her vil resepsjonen ligge der den bevarte reolen står og fungere som et "landemerke" i bygget, bak resepsjonsdisken. Den sosiale sonen ligger i relasjon til resepsjonen, i et område med utsikt mot gaten utenfor og mye naturlig lysinnslipp fra to ulike vinkler.

SCENARIO 2

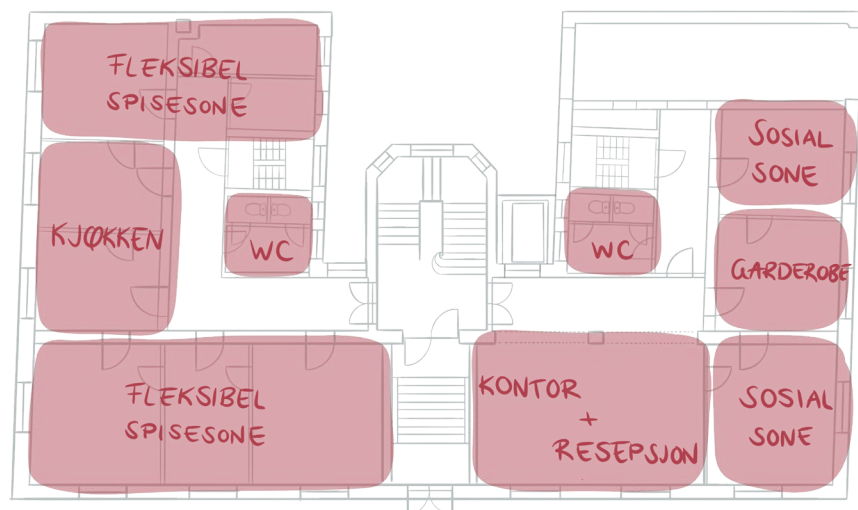
I dette forslaget er resepsjon og kontor samlet, slik at man enkelt kan bevege seg mellom dem. Garderoben er flyttet til området med den bevarte reolen.

Kjøkkenen og lager er komprimert for å frigjøre plass til den fleksible spisesonen.

SCENARIO 3

Her er det forsøkt å legge kjøkkenet med tilhørende lager, med utsikt ut mot gaten. Dette er den korteste avstanden til dør mot bakgård, hvor vareleveranser ankommer.

SCENARIO 4

Jeg ville forsøke å dele opp den sosiale sonen og spisesonen i to områder, delt av kjøkken og garderobe.

Kontor og resepsjon er igjen samlet, men her er kontoret plassert ved den bevarte reolen. Med glassvegg inn til kontoret vil man likevel beholde den felles opplevelsen av møbelet ut mot resepsjon.

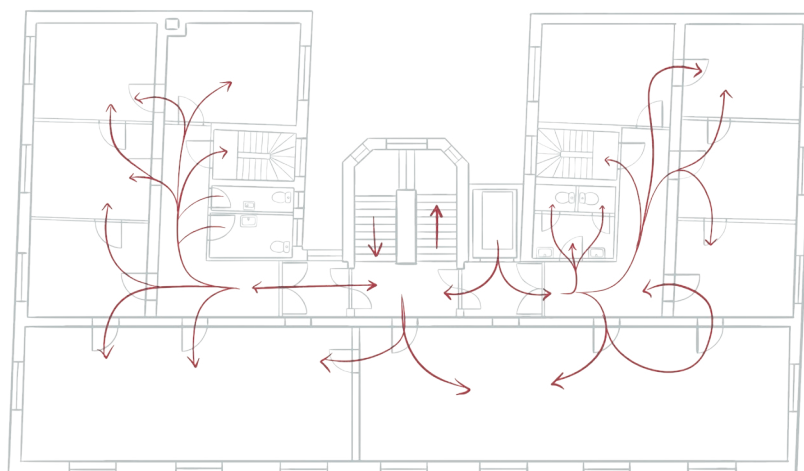
3.3 AREAL EKSPERIMENTERING

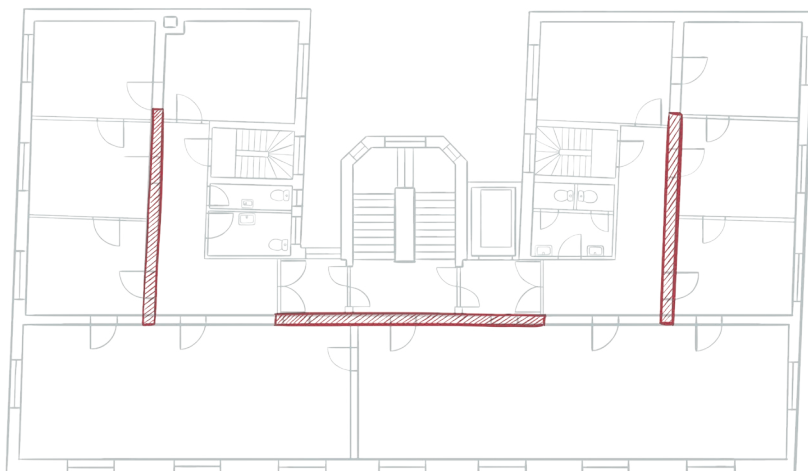
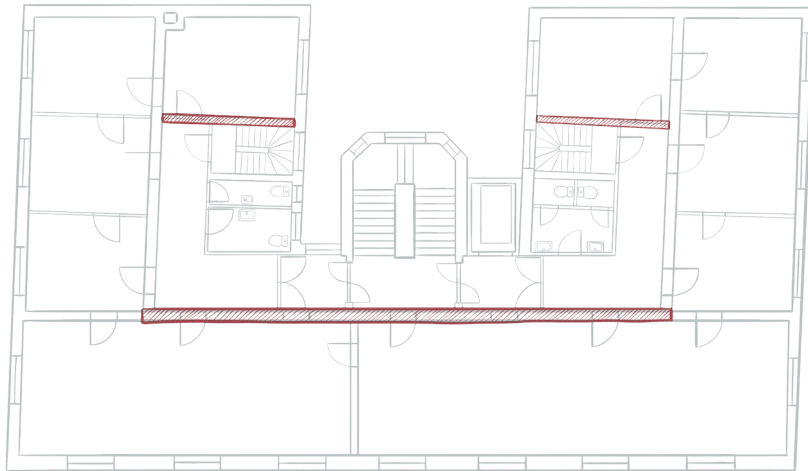
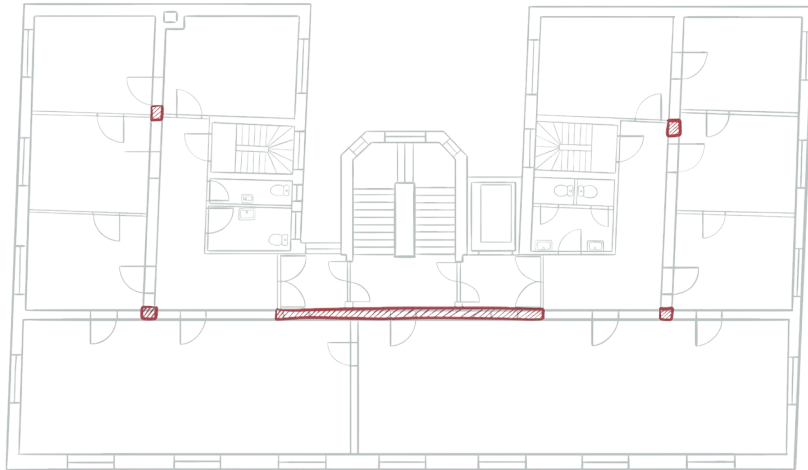
2., 3. og 4. ETASJE

Åpen, Blandet og Lukket

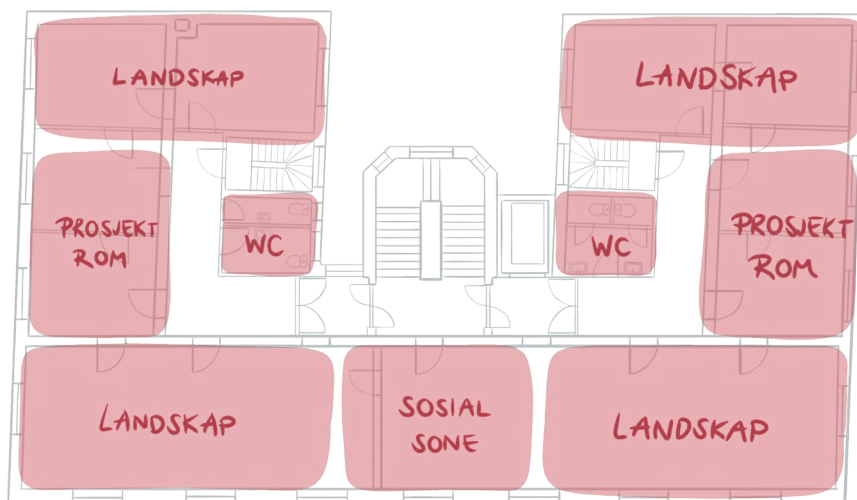
For å oppnå en mest mulig åpen planløsning i etasjene med kontorer, er det innledningsvis undersøkt ulike scenarier for fjerning av eksisterende vegger, kombinert med innsetting av søyler i utvalgte områder for å ivareta konstruktive behov.

Dagslystilgangen er i hovedsak knyttet til fasadene med vinduer mot tilstøtende gater, mens områdene mot trapperom og bakgård har begrenset tilgang på naturlig lys. En økt grad av romlig åpning vil derfor kunne bidra til bedre lysdistribusjon i etasjen, og legge til rette for en mer effektiv utnyttelse av tilgjengelig dagslys.

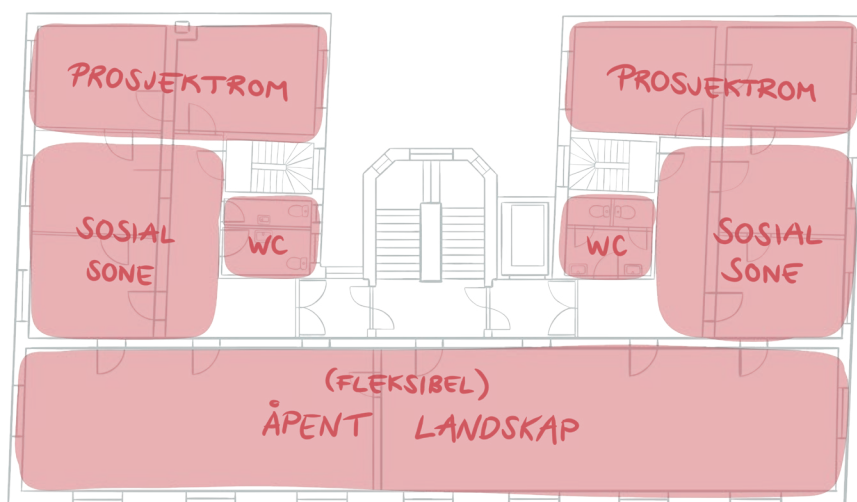

3.3 AREAL EKSPERIMENTERING

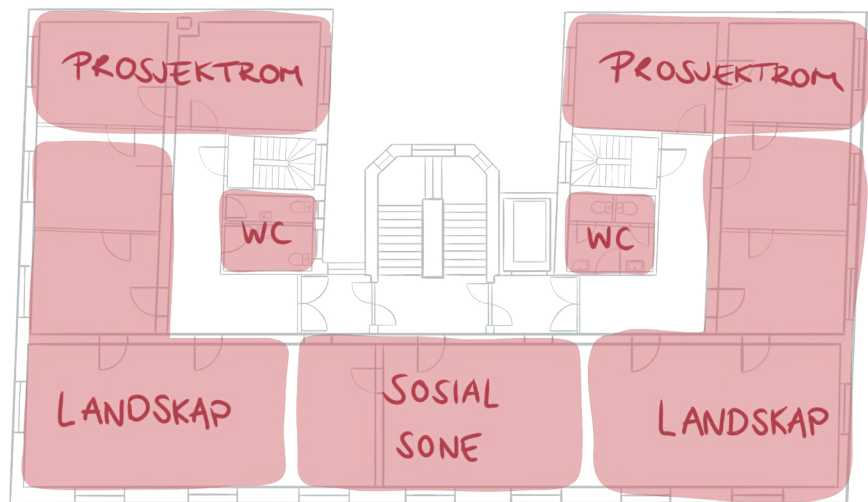
ÅPEN 1

Her er mye areal benyttet til kontorlandskap, men de er delt opp i 4 soner ved å legge prosjektrommene og den sosiale sonen i mellomrommene.

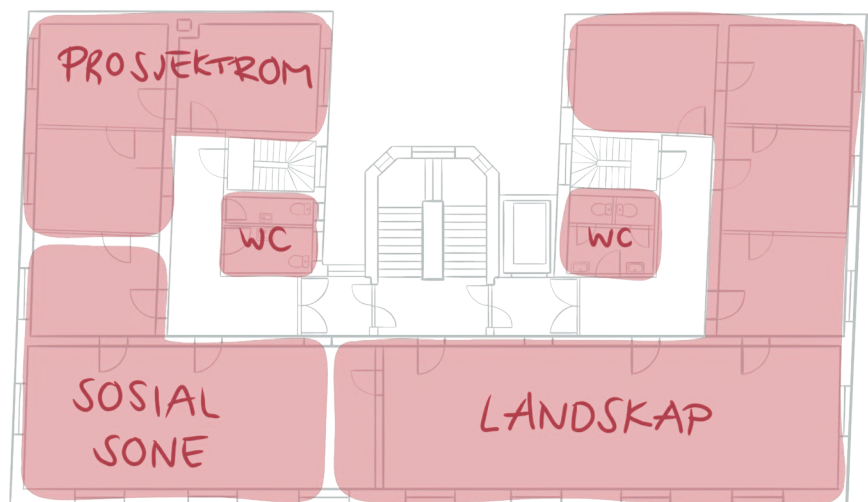
ÅPEN 2

Her er kontorlandskapet samlet, i den delen fremst i bygget, med de beste lysforholdene. Mye av arealet er brukt på sosiale soner og prosjektrum.

ÅPEN 3

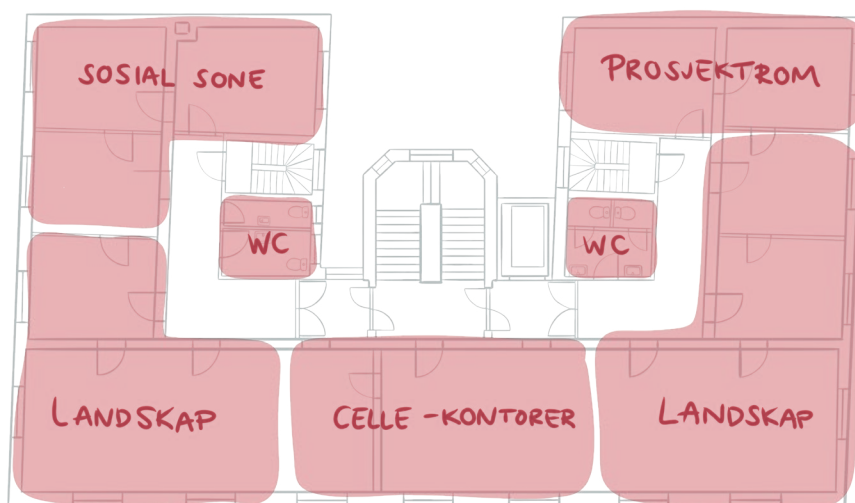
I dette scenariet får man to relativt store soner med kontorlandskap, som møtes i en felles sosial sone.

ÅPEN 4

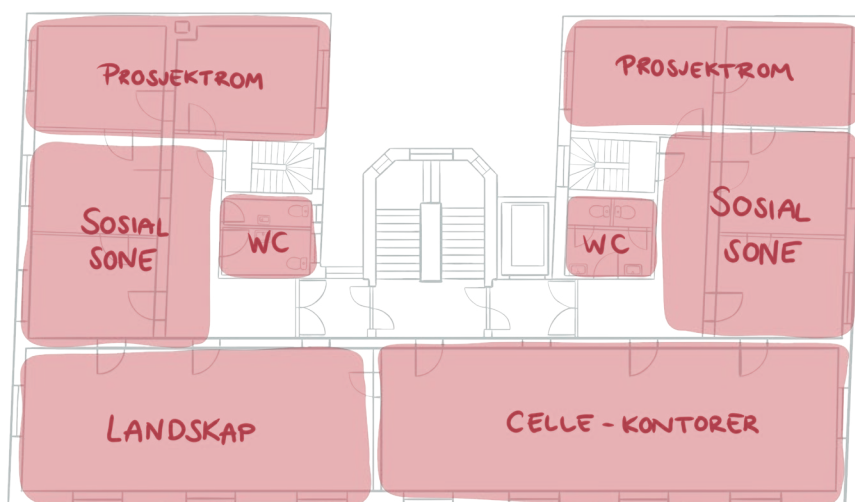
Her er hver sone organisert i hver sin del av etasjen, hvor over 50% av arealet er benyttet til kontorlandskap.

3.3 AREAL EKSPERIMENTERING

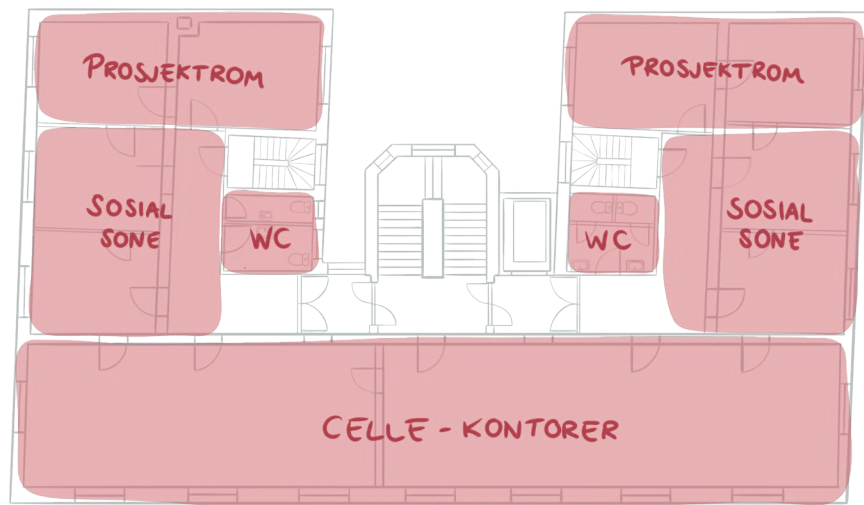
BLANDET I

Sonene for landskap er brutt opp med en sone med cellekontorer i midten. Her får alle arbeidsplassene rikelig med tilgang på dagslys.

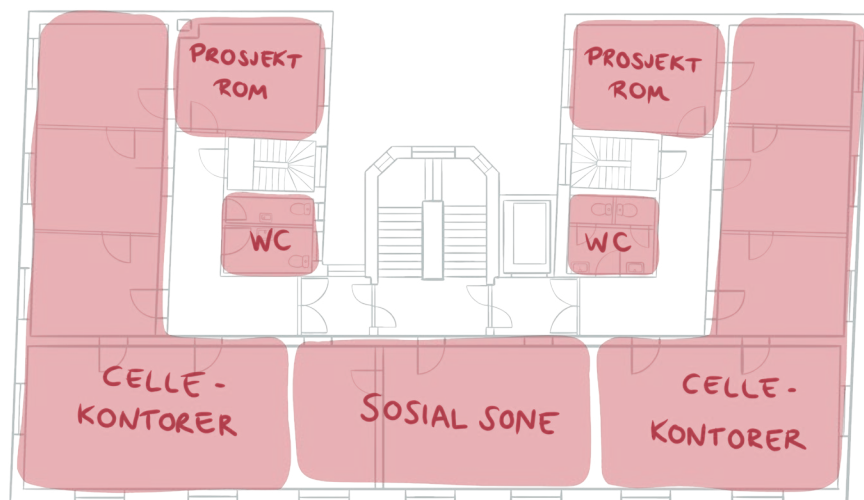
BLANDET 2

Dette er relativt likt Scenario Åpen 2, men her er deler av landskapet omgjort til cellekontorer.

LUKKET 1

Dette forslaget er også relativt likt Scenario Åpen 2, og dermed også likt Blandet 2.

LUKKET 2

Her er det utprøvd å bruke mindre areal på prosjektrum, og heller frigi areal til soner med celle-kontorer.

3.4 ROMOVERSIKT

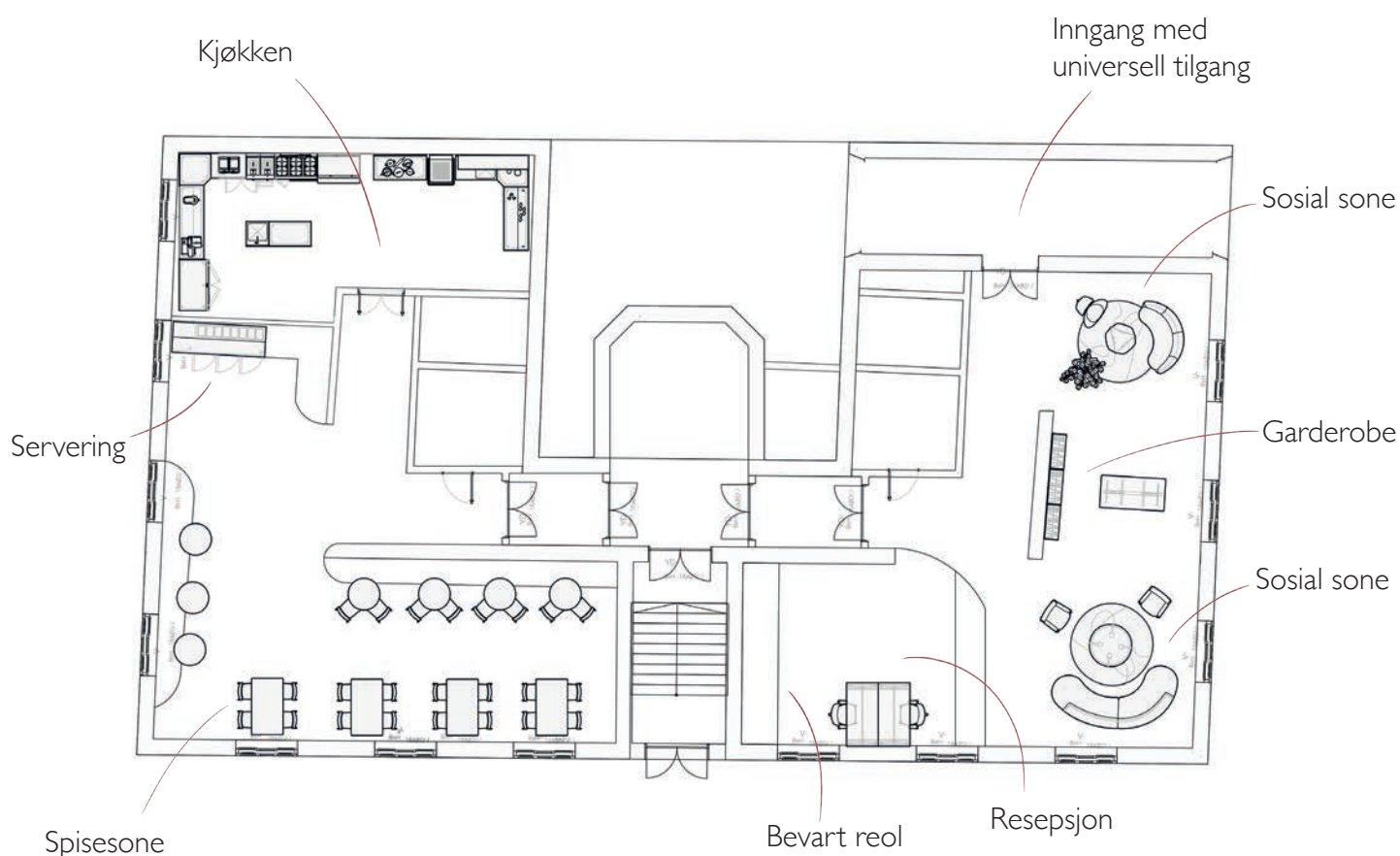
Med utgangspunkt i arealeksperimenteringen, er det utviklet en mer presis forståelse av hvordan arealet kan brukes.

Som nevnt tidligere er det ikke et mål for prosjektet å utarbeide et fullstendig transformasjonseksempel av Rederhuset. Hensikten er heller å etablere et overordnet bilde av en mulig planløsning, som kan bidra til en helhetlig tilnærming.

Skissene med romoversikt fungerer derfor som et utgangspunkt, og vil i designforslaget kunne brukes som referanse for å sette utvalgte utsnitt i en tydelig kontekst.

Møbleringen er ikke endelig fastlagt i disse tegningene, men er inkludert for å gi en bedre forståelse av rommenes volum og skala.

3.4 ROMOVERSIKT

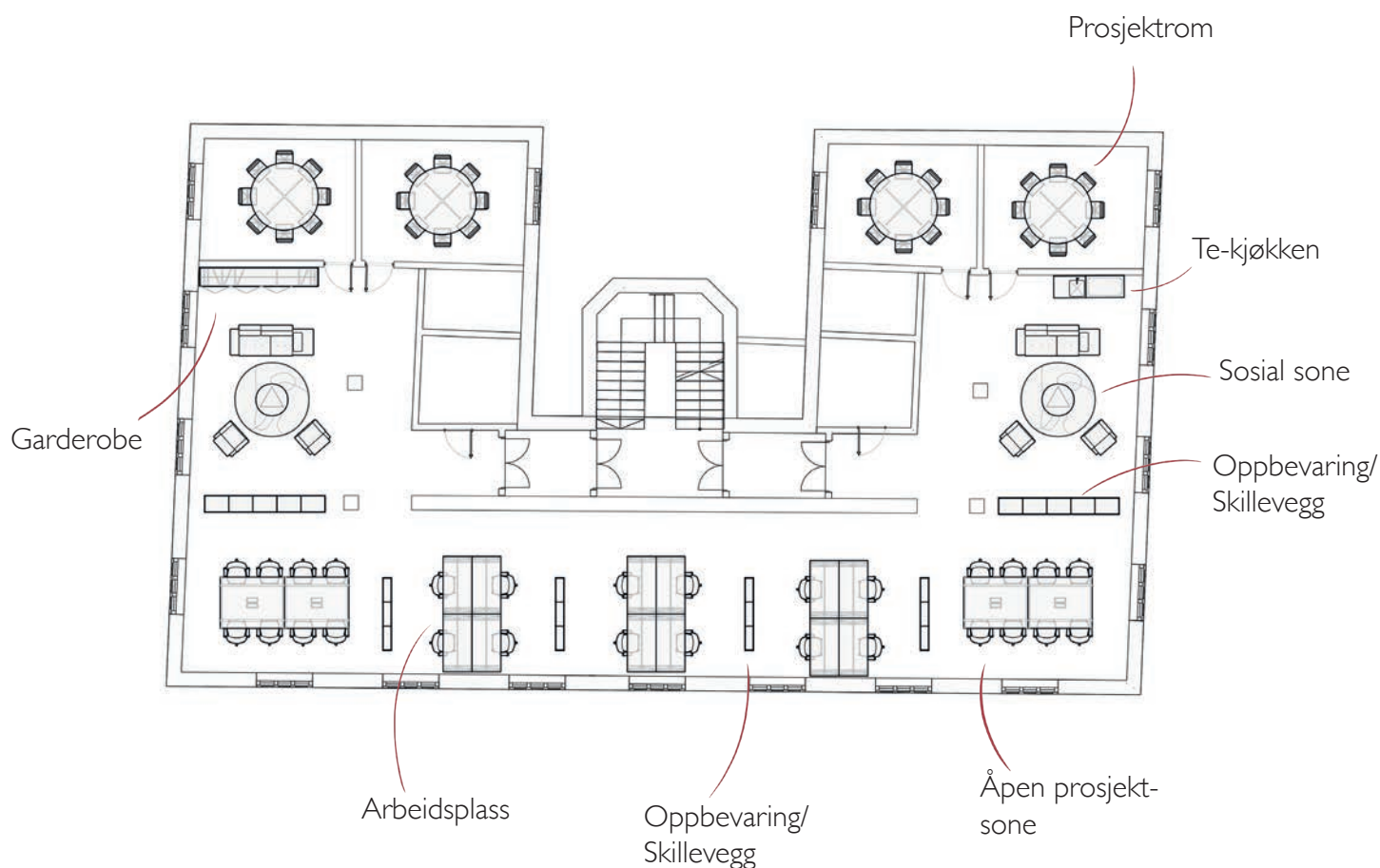

FELLES (1.etasje)

For 1. etasje er det utviklet en løsning som kombinerer elementer fra scenario 2 og 4. Det er lagt særlig vekt på å tilrettelegge for en resepsjons- og velkomstsone som oppleves likeverdig fra begge inngangspartiene.

Kjøkkenet er avsatt plass til, men det er ikke lagt vekt på å utvikle detaljerte løsninger for dette området. Dette begrunnes med at kjøkkenutforming er et eget fagfelt, og prosjektets hovedfokus ligger andre steder i bygget.

I den åpne spisesonen legges det opp til en kombinasjon av løst og fast inventar, med fokus på fleksible løsninger som kan tilpasses ulike sosiale situasjoner.

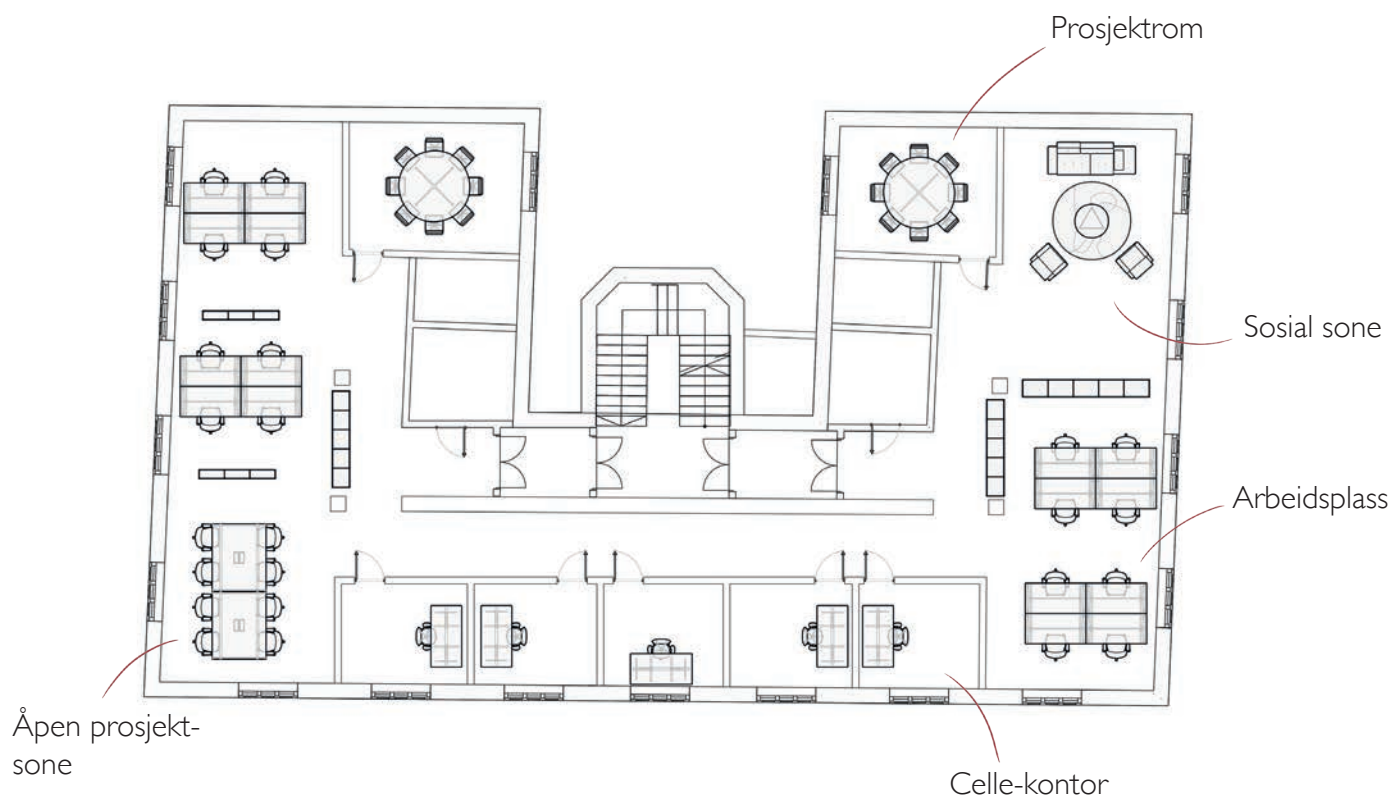

ÅPEN (2.etasje)

Romfordelingen tar utgangspunkt i scenario 2. I tillegg er planløsningen åpnet opp, og det er innført søyler som en del av strukturen.

Ved ankomst ledes man direkte inn i sosiale soner fra begge inngangspartiene i trapperommet. Arbeidsplassene er plassert langs veggen mot Kong Oscars gate, hvor tilgangen på dagslys er best. Prosjektrumene er lokalisert bakerst i lokalet. Her er det også mulig å tilrettelegge for lager og kopirom i ett av rommene, dersom det er behov for dette.

3.4 ROMOVERSIKT

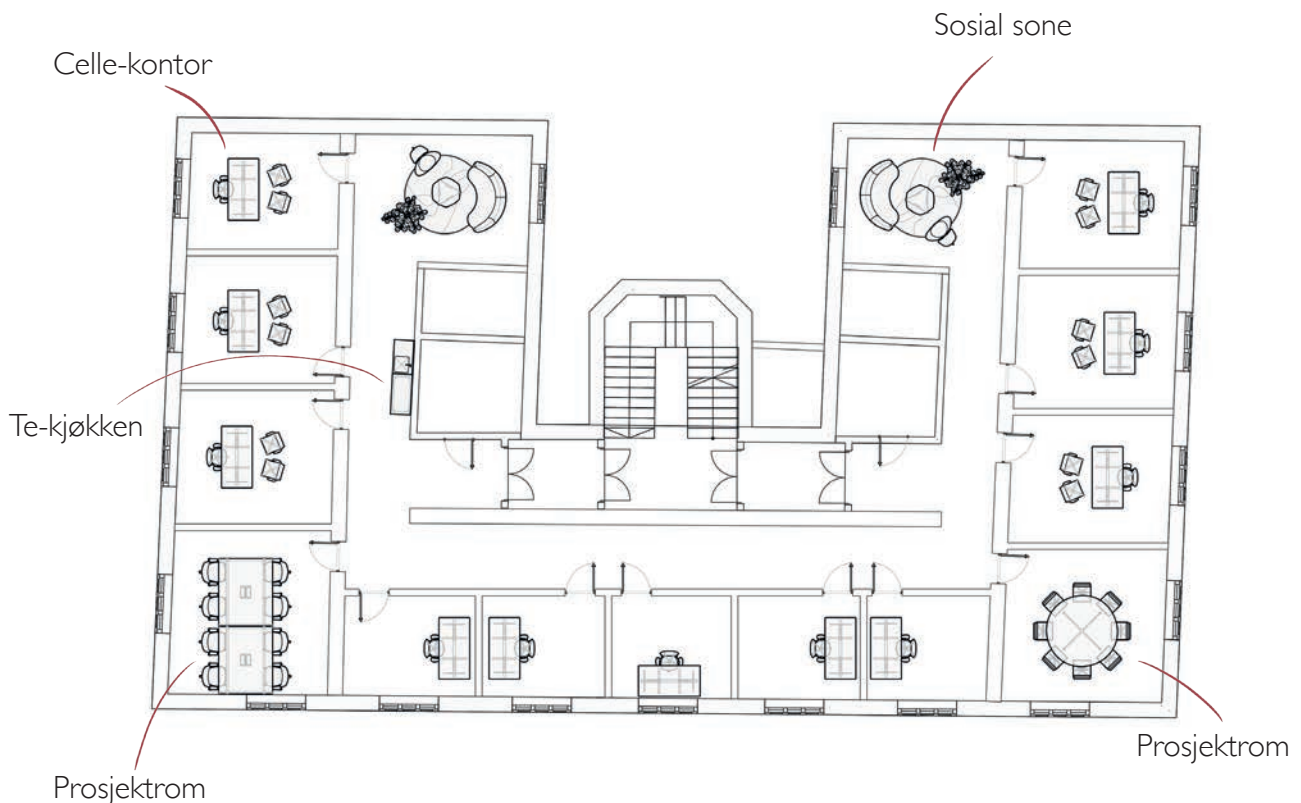
BLANDET (3.etasje)

Her er det arbeidet videre med scenarier der arbeidssonene er plassert der det er god tilgang på dagslys.

Cellekontorene er etablert mot Kong Oskars gate, med mulighet for fri bevegelse mellom de to åpne arbeidssonene.

Reoler for oppbevaring fungerer som romdelende elementer. Disse gir et visuelt skille mellom sonene, samtidig som de slipper lys videre inn i etasjen.

En sosial sone er tilrettelagt i tilknytning til ett av de to prosjektrumene.

LUKKET (4.etasje)

I denne løsningen er de bærende veggene beholdt slik de fremstår i dag. Nye vegger er plassert slik at hvert kontor får eget vindu og god tilgang på dagslys.

Prosjektrommene er lagt til de rommene som naturlig får større areal. Disse kan også fungere som større cellekontorer, dersom det er ønskelig.

De sosiale sonene er delt opp og redusert i areal, med tilhørende tekjøkken tilknyttet én av sonene.

HENSIKT

Selv om oppgaven ikke omfatter et fullstendig restaurerings- eller rehabiliteringsforslag, er det relevant å redegjøre kort for sentrale bevaringsprinsipper. Dette gir et teoretisk grunnlag for å posisjonere prosjektets designbaserte tilnærming i møte med en historisk kontekst, uten å gå inn i tekniske eller forvaltningsmessige problemstillinger.

4. BEVARINGSPRINSIPPER

4.1 Eksisterende praksis

4.2 Prosjektets posisjonering

4.1 EKSISTERENDE PRAKSIS

TRE VERNEPRINSIPPER I BYGNINGSVERN

I bygningsvern teoretiseres det om tre prinsipielt forskjellige tilnærminger til hvordan historiske bygg skal bevares og/eller restaureres: tilbakeføring, konservering og historisk ekvivalens (Mørk 2012).

Disse prinsippene representerer ulike forståelser av hva som er kulturminnets verdi og hvordan denne verdien skal håndteres i praksis.

TILBAKEFØRINGSPRINSIPPET

Man prøver å føre et bygg tilbake til hvordan det var før, i en ønsket eller idealisert tilstand.

Restaurering handler her om å aktivt forme bygget, der man kan fjerne deler som er lagt til senere for å få fram det man mener er det opprinnelige uttrykket.

Prinsippet legger mer vekt på at bygget skal se stilriktig ut enn at alle originale materialer bevares.

KONSERVERINGSPRINSIPPET

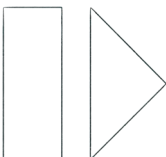
Konservering betyr å bevare bygningens materiale og struktur med minst mulig inngrep for å unngå tap av historisk informasjon.

Autentisitet knyttes til det opprinnelige materialet, og prinsippet er kritisk til omfattende restaurering.

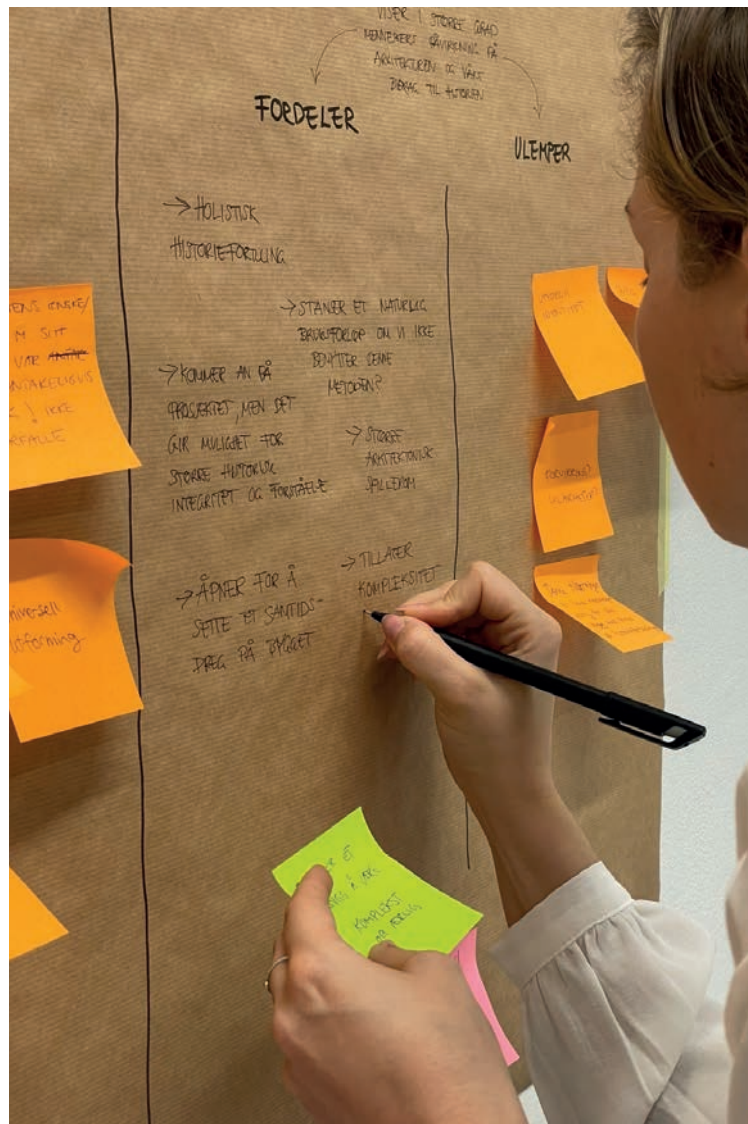
HISTORISK EKVIVALENSPRINSIPP

Prinsippet innebærer at alle tidslag i en bygning har egen kulturhistorisk verdi. I stedet for å prioritere én epoke, sees senere tilføyelser som del av en helhet.

Vern handler derfor her om å bevare og synliggjøre flere lag som likeverdige deler av bygningens historie.

4.2 PROSJEKTETS POSISJONERING

Prosjektets posisjonering ble tydeliggjort gjennom å gjøre seg kjent med de ulike prinsippene, og deres fordeler og ulemper sett i lys av prosjektets mål.
Foto: Maia Gaarder

Prosjektet lar seg ikke entydig plassere innenfor ett verneprinsipp, men bygger på en sammensatt og situasjonsbestemt tilnærming. Det plasserer seg særlig i et spenningsfelt mellom tilbakeføringsprinsippet og det historiske ekvivalensprinsippet, med enkelte innslag av konserveringsprinsippet.

Tilbakeføringsprinsippet kommer til uttrykk gjennom selektive inngrep der bygget i noen områder føres tilbake mot et opprinnelig uttrykk. Dette gjøres der det bidrar til å styrke lesbarhet, karakter og arkitektonisk helhet, uten å gjennomføre en full tilbakeføring. Eksempel på dette kan være å reintrodusere paneler og brystning på vegger. Tilbakeføring alene er tross alt ikke målet med prosjektet.

Samtidig bygger prosjektet på det historiske ekvivalensprinsippet ved å anerkjenne bygningen som sammensatt av flere tidslag. Nye inngrep gis et tydelig samtidsuttrykk og tilpasses dagens funksjonelle behov, noe som viderefører byggets utvikling og åpner for arkitektonisk handlingsrom. De tekniske oppgraderingene av bygget, utført i 1997, vil for eksempel bevares, men hva gjelder estetisk identitet stiller jeg meg nok mer uenig med prinsippet, og mener de kvalitetene fra 1914 er de som legger de estetiske føringene for bygget.

Konserveringsprinsippet anvendes mer avgrenset, gjennom å ta hensyn til- og synliggjøre bevarte originale elementer.

Samlet søker prosjektet å balansere hensynet til historisk forankring, lesbarhet og autentisitet med behovet for videre bruk, gjennom en nyansert og kontekstsensitiv tilnærming.

HENSIKT

For å kunne arbeide bevisst i møte med Rederhuset som jugendstilbygg, er det nødvendig å redegjøre kort for stilretningens historiske og estetiske grunnlag. Hensikten er ikke å gi en uttømmende stilhistorisk gjennomgang, men å identifisere sentrale prinsipper og kvaliteter som utgjør epokens essens. Denne forståelsen danner et grunnlag for å vurdere hvilke hensyn som er relevante i den videre designprosessen.

5. JUGENDSTIL

- 5.1 Historie
- 5.2 Torino-deklarasjonen
- 5.3 Felttur til Ålesund
- 5.4 Jugendstil i interiør
- 5.5 Jugendstil i Rederhuset

5.1 HISTORIE

JUGENDSTILENS OPPRINNELSE

Jugendstil oppsto i Europa mot slutten av 1800-tallet som en kritikk av historismens stilkopiering. I stedet for å videreføre tidligere formspråk, søkte bevegelsen å utvikle et moderne uttrykk i dialog med samtidens industrielle og sosiale endringer (Bony, 1965; Fahr-Becker, 2000).

Internasjonalt opptrådte den under navn som Art Nouveau (Frankrike og Belgia), Secession (Østerrike), Modern Style (Storbritannia) og Stile Liberty (Italia), mens betegnelsen Jugendstil særlig ble brukt i Tyskland og Norden.

Et sentralt ideal var Gesamtkunstwerk; "den kunstneriske helheten", hvor struktur, materialer, ornamentikk og interiør inngår i en samlet komposisjon. Ornamentet ble forstått som en integrert del av arkitekturen, og naturinspirerte former og asymmetri ble sentrale virkemidler.

Casa Batlló, hovedetasje (Antoni Gaudí, 1904–1906). Et eksempel på Jugendstilens helhetstenkning, hvor rom, lys, materialer og ornament inngår i en samlet, organisk komposisjon.
Foto: Casa Batlló SLU

Brosundet i Ålesund

I Norge fikk Jugendstilen særlig betydning ca. 1900–1915, med sitt tydeligste uttrykk i Ålesund etter bybrannen i 1904. Gjenoppbyggingen muliggjorde en helhetlig utforming av bysentrumet, hvor internasjonale impulser ble tolket gjennom lokale materialer og håndverkstradisjoner (Mørk, 2004).

I byer som Bergen, Trondheim og Kristiania opptrådte stilen mer fragmentert, ofte i samspill med nasjonalromantiske og senhistoristiske uttrykk (Norberg-Schulz, 2003; Semb-Johansson, 1997). Jugendstilen kan dermed forstås som en overgang mellom historisme og modernisme.

Arkitekturhistorisk markerer den et skifte mot formgivning basert på samtidens materialer, teknikker og estetiske ambisjoner; en helhetstenkning som også ligger til grunn for Torino-deklarasjonens prinsipper.

5.2 TORINO-DEKLARASJONEN

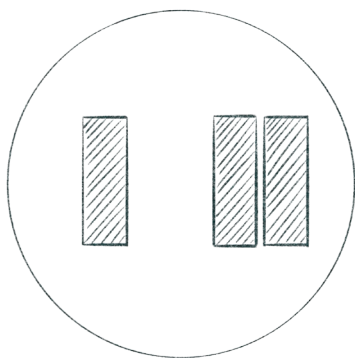
SOM DEFINISJON AV JUGENDSTIL

I arbeidet med å forstå Jugendstilens idégrunnlag har jeg tatt utgangspunkt i Torino-deklarasjonen fra 1994, som sammenfatter sentrale prinsipper for bevegelsen.

Deklarasjonen tydeliggjør at Jugendstil ikke bare er en stilretning i formell forstand, men en helhetlig kunst- og arkitekturforståelse. Den kan oppsummeres gjennom seks hovedprinsipper, illustrert her:

En forståelse av disse prinsippene gir et analytisk rammeverk for å tolke intensjonene bak Rederhusets opprinnelige utforming.

De viser hvordan arkitekter og håndverkere innen Jugendstil arbeidet med rom, detaljering og materialitet for å skape en helhetlig, sanselig og menneskenær arkitektur.

ASYMMETRI

Et brudd med klassiske, rigide proporsjonssystemer til fordel for friere og mer dynamiske komposisjoner.

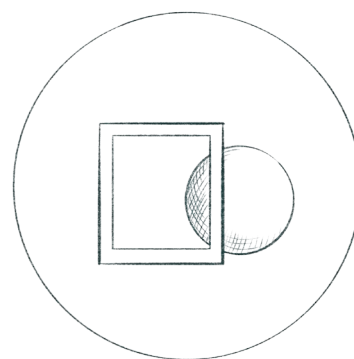
ORNAMENTIKK

Dekorasjonen integreres i arkitekturen og designet som en strukturell og meningsbærende del av helheten.

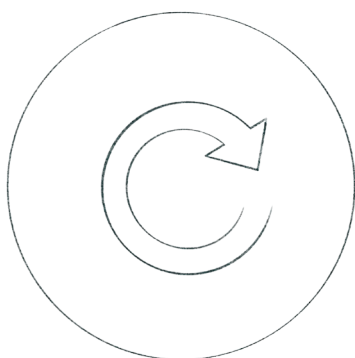
PLASTISITET OG SAMSTEMTHET

Organiske, flytende former og harmoniske sammenhenger mellom bygningsdeler.

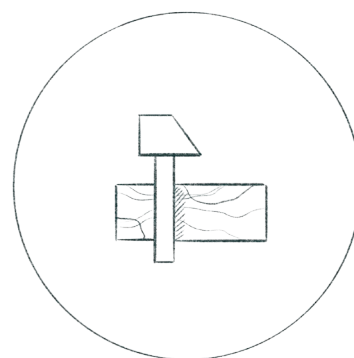
LYS OG TRANSPARENS

Bruk av lys for å fremheve form, romlighet og atmosfære.

TOTALITET

Idéen om Gesamtkunstwerk, hvor alle bygningens elementer inngår i en samlet kunstnerisk helhet.

MATERIALER OG TEKNIKKER

En vektlegging av håndverkets kvalitet og materialenes iboende egenskaper og muligheter.

5.3 FELTTUR TIL ÅLESUND

JUGENDSTIL MANIFESTERT

Jugendstilsenteret, som befinner seg i Apotekergården i hjertet av Ålesund. Her er det museum, med bevarte interiør fra da bygget fungerte som apotek og bolig for apoteker Øvre.

For å styrke forståelsen av Jugendstilen, gjennomførte jeg en studietur til Ålesund. Gjennom byvandring observerte jeg variasjoner i fasadeutforming, ornamentikk, materialbruk og fargesetting. Studiet av detaljering og komposisjon ga et konkret grunnlag for å forstå hvordan stilens prinsipper manifesterer seg i praksis.

Ved Jugendstilsenteret hadde jeg samtale med arkitekt og konservator Signe Elvik Svoen, samt tilgang til utstillinger med originale interiører og gjenstander. Sammen gjennomgikk vi også arkivtegninger av Rederhuset, hvor forankringen i Jugendstilen ble bekreftet. Samtidig påpekte Svoen at bygget også bærer preg av andre stilhistoriske impulser, noe som nyanserer forståelsen av dets arkitektoniske uttrykk.

Utstillingene synliggjorde i tillegg påvirkninger fra blant annet dragestil, sveitserstil og japansk estetikk, og bidro til en bredere forståelse av stilens tverrkulturelle bakgrunn.

5.3 FELTTUR TIL ÅLESUND

DOKUMENTERING FRA BYVANDRING

5.3 FELTTUR TIL ÅLESUND

REFERANSEPROSJEKT: "SUNDET SPA", DESIGNET AV INNE DESIGN

Spesialdesignede smijernsdører med rilleglass, som fører inn til dame- og herregarderobene i Sundet spa.

Under oppholdet i Ålesund besøkte jeg Sundet Spa, lokalisert i kjelleren på Hotell Brosundet og tegnet av Inne Design i 2020. Prosjektet representerer en transformasjon der eksisterende bygningsstruktur er tilpasset nye funksjonelle krav knyttet til hotell- og velværevirksomhet.

Interiøret viser en bevisst referanse til jugendtradisjonen i Ålesund. Særlig tydelig er bruken av spesialdesignede smijernsdører med rillet glass inn til garderobene, hvor materialvalg og detaljering kan forstås som en videreføring av Jugendstilens vektlegging av håndverksmessig kvalitet og integrert dekor. I tillegg er organiske former gjennomgående i skapfronter, plassbygde benker, himlingsutforming og flisvalg. Disse elementene bidrar til en helhetlig formmessig sammenheng, hvor overflater, fast inventar og romgeometri inngår i en samlet komposisjon.

Prosjektet illustrerer hvordan sentrale prinsipper fra Jugendstilen, særlig knyttet til materialitet, formmessig kontinuitet og helhetstenkning, kan reaktualiseres i en moderne kontekst uten å innebære direkte stilkopiering.

Skapdører i organisk formede tre-spiler, gjennomgående brukt i baderom og her på bildet; i entréen

Gulvfliser med buet form, benyttet i soner inne og ute i spa-avdelingen

Himling med nivåer og integrert, indirekte lyskilde

5.4 JUGENDSTIL I INTERIØR

Norske jugendinteriører viser et variert uttrykk i fargebruk, materialer og dekor. Ifølge Viti, stiftelsen som driver jugendstilsenteret, ble lyse, malte vegger ofte kombinert med mørkt treverk, fargesterk tapet og fliser, med innslag av gull i mer representative rom. Helhetsinntrykket oppstår gjennom kontrasten mellom lette flater og tyngre materialer.

Samtidig beskrives en bredere palett, fra dempede toner til mer mettede farger som oker, dyp rød og olivengrønn, ofte kombinert med gulldekor eller mørkbeiset treverk. Påvirkning fra dragestil og nasjonalromantikk bidrar til variasjonen og gjør det vanskelig å definere en entydig jugendstil.

Felles for interiørene er likevel vektleggingen av helhet, materialbevissthet og integrert dekor.

Spisestua i Apotekergata 10 A er ett av de vakreste bevarte jugendstilinteriørene i Ålesund.
Foto: Jiri Havran / Viti

5.5 JUGENDSTIL I REDERHUSET

Jugendstilen kommer til uttrykk på ulike måter i interiør, og bygg fra perioden følger ikke nødvendigvis alle prinsippene formulert i Torino-deklarasjonen. Uttrykket kan variere mellom lineære og mer organiske, florale former, og fremstår ofte som en kombinasjon av flere stilretninger.

Dette gjenspeiles i gjennomgangen av arkivtegninger og fotografier av Rederhuset. Her kan det spores innslag av både nybarokk stil, art deco og referanser til Mackintosh, i tillegg til jugendstil. Særlig ornamentikk og rytmiske oppbygninger kan knyttes til disse impulsene, mens det helhetlige grepet, der små og store detaljer inngår i en samlet komposisjon, kan forstås som et uttrykk for jugendstilens prinsipper.

Dette kan sees i sammenheng med byggets tilblivelsestid, mot slutten av jugendstilperioden, hvor stiluttrykk var i endring og påvirket av nye retninger. Arkitektenes senere arbeider peker også mot en utvikling bort fra jugendstilens formspråk, noe som kan bidra til å forklare byggets sammensatte uttrykk.

Rederhusets arkitektoniske «DNA» kan dermed forstås som sammensatt av flere stiluttrykk. Arbeidet med jugendstilen har likevel vært et viktig grunnlag i prosjektet. Fremfor å rekonstruere tidligere løsninger, rettes fokuset mot å identifisere og videreutvikle kvaliteter i en samtidspreget kontekst.

Prinsippet om det helhetlige kunstverket er et sentralt premiss i dette arbeidet, hvor sammenhengen mellom form, materialer og detaljer videreføres i nye designforslag.

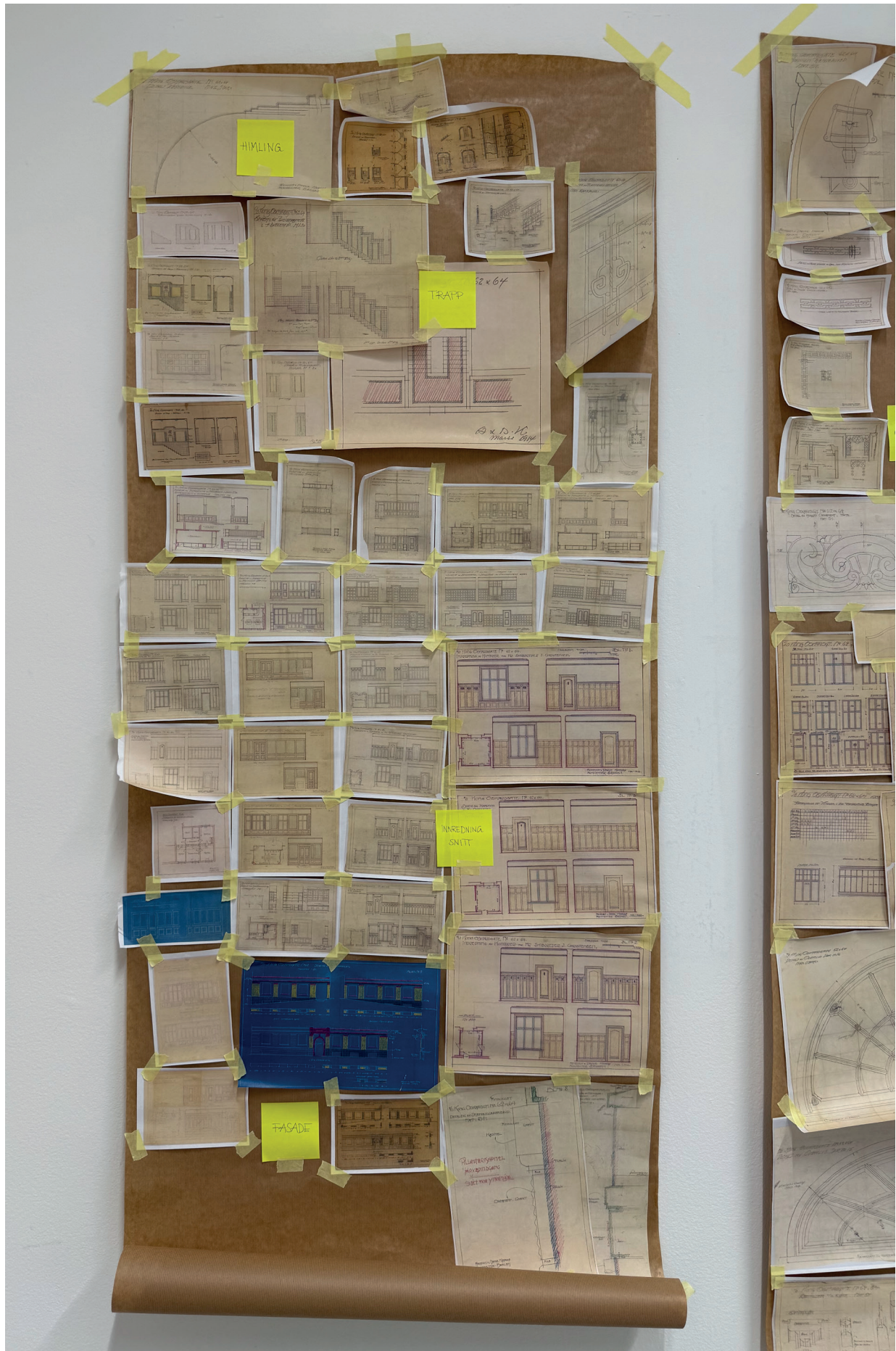
6. FORMSTUDIE AV ARKIVTEGNINGER

- 6.1 Hensikt
- 6.2 Referanseprosjekt
- 6.3 Identitetsbærere
- 6.4 Videre utvikling

6.1 HENSIKT

Dette kapittelet undersøker arkivtegningene fra Rederhusets oppføring i 1914 med mål om å identifisere byggets formmessige prinsipper, proporsjoner og karakteristiske detaljer. Gjennom analyse og bearbeiding av tegningsmaterialet søkes det å avdekke hvilke elementer som kan forstås som byggets identitetsbærere, sett i sammenheng med tidligere identifiserte bevaringsverdier i oppgaven.

Hensikten er å etablere et kunnskapsgrunnlag for videre transformasjonsarbeid, der arkivmaterialet ikke kun leses som historisk dokumentasjon, men også som et aktivt referansepunkt for utvikling av nye interiørarkitektoniske grep.

6.2 REFERANSEPROSJEKT

Som referanse trekkes prosjektet for Historisk museum, prosjektert av Arkitektskap. Prosjektet illustrerer en tilnærming der nye tiltak utvikles i dialog med eksisterende arkitektur og kulturhistoriske rammer, uten bruk av direkte historiserende gjentakelser.

Intervensjonene omfatter tilpasning av planløsning og romlige strukturer for å ivareta nye funksjonelle krav, samt utvikling av spesialtilpassede elementer som montrer og formidlingsinstallasjoner. Videre vektlegges en bevisst material- og detaljeringstilnærming i møtet mellom nytt og eksisterende.

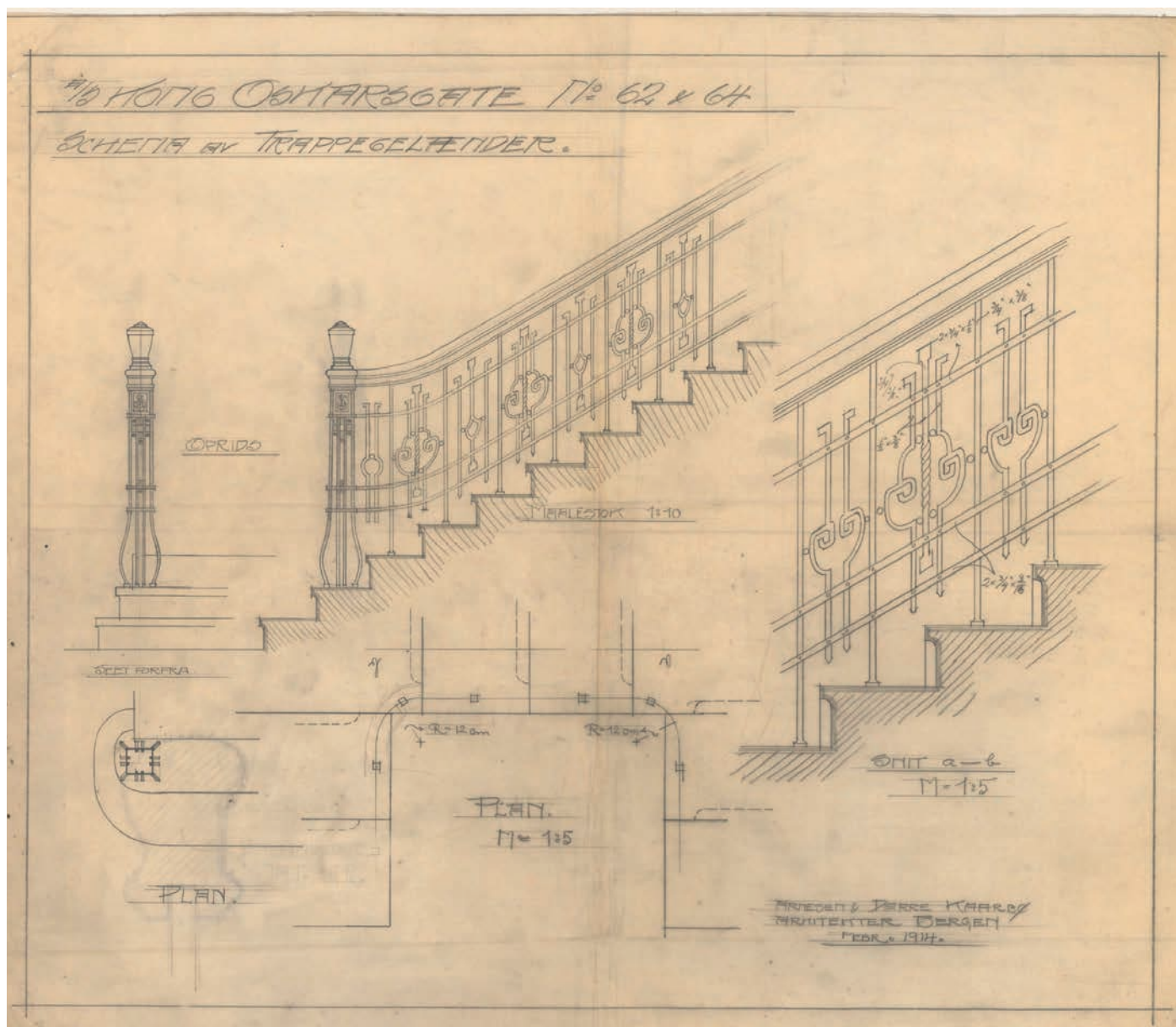
Referanseprosjektet synliggjør hvordan historisk tegningsmateriale kan fungere som generativt grunnlag for nye designløsninger, og danner dermed et relevant bakteppe for kapitlets videre undersøkelser.

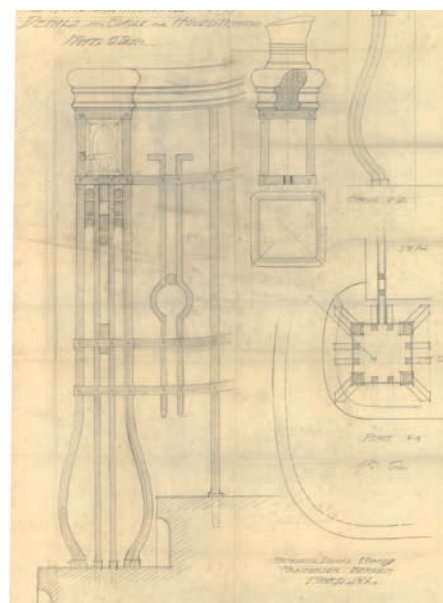
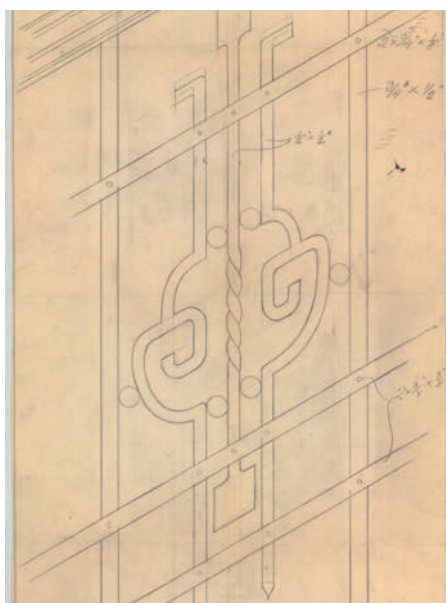
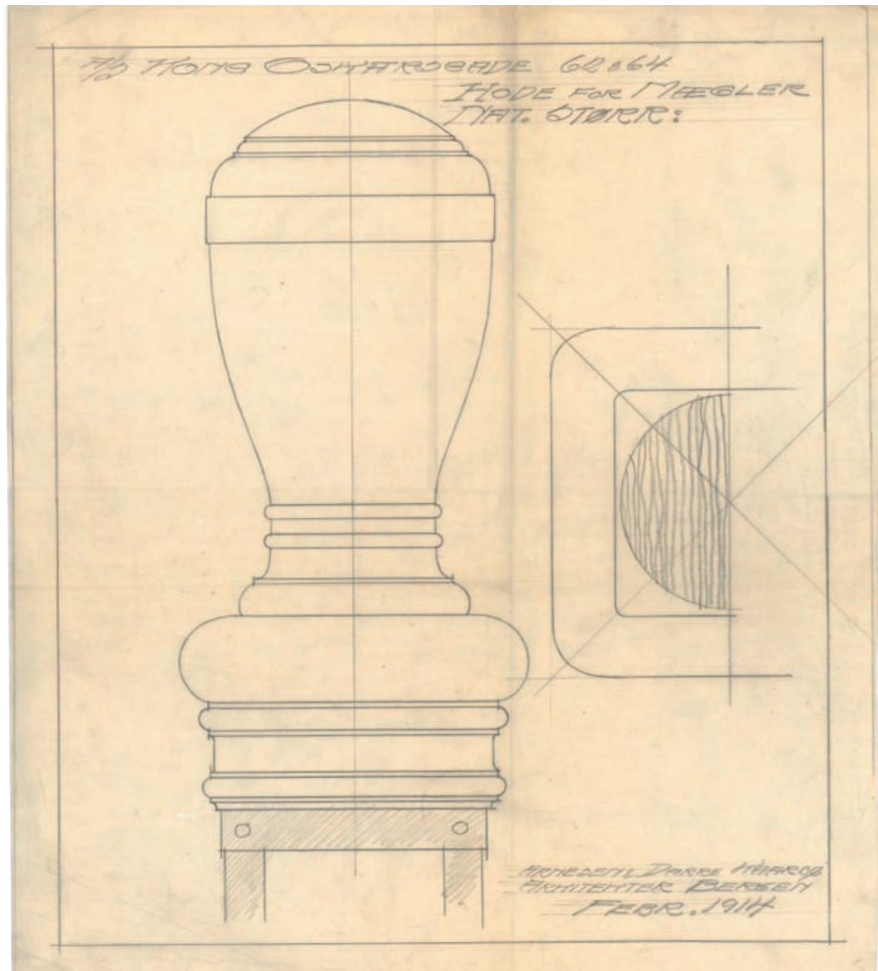
Rendering av pågående prosjekt, viser Billettdisk og informasjonsskjerm, vaktstasjon, garderobeskap og knagger/lydabsorbent, sittebenk og wayfinding-elementer.
Av Arkitektskap

6.3 IDENTITETSBÆRERE

TRAPPEROM

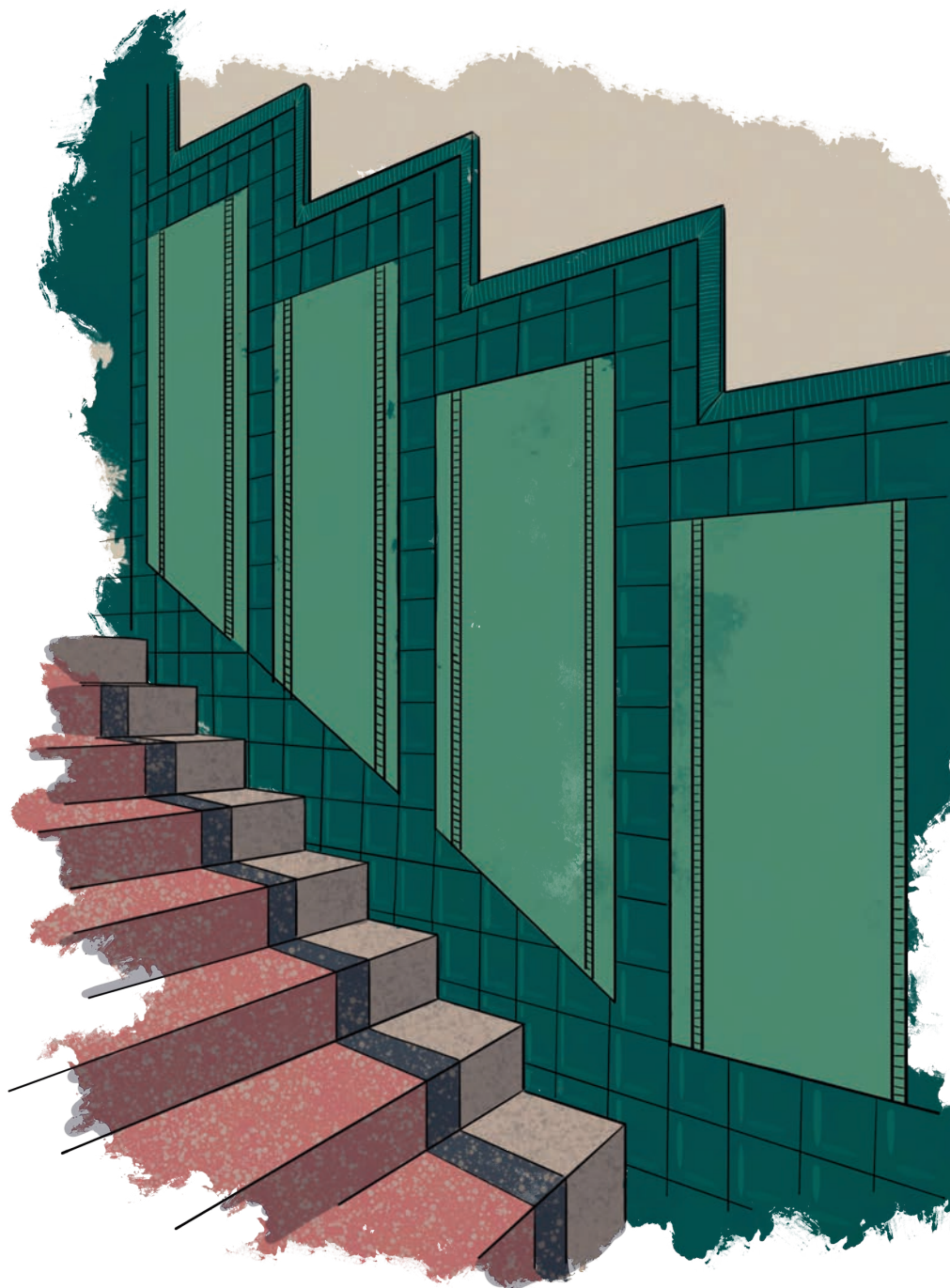

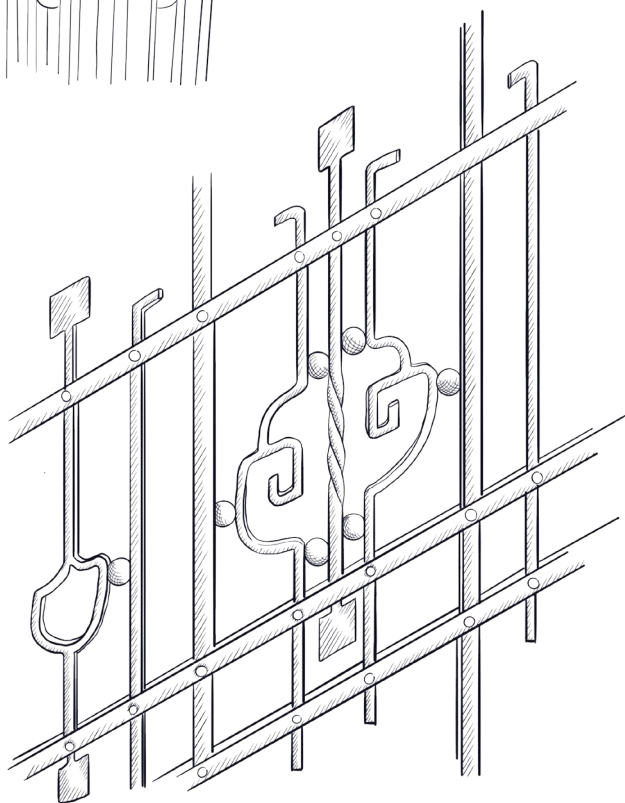
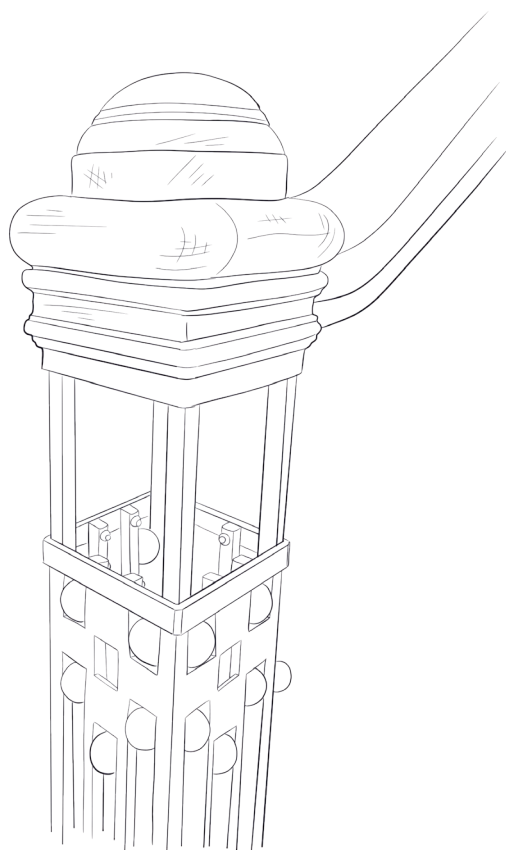
Trapperommet utgjør en tydelig identitetsskapende del av Rederhuset. Her har arkitektene utformet et gjennomgående og detaljert rekkverk som strekker seg fra 1. til 4. etasje. Rekkverket er utført i smijern, med håndløper i treverk som avsluttes i en bunnsøyle med avrundet topp.

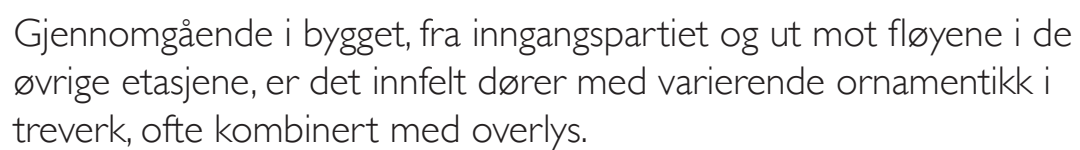
6.3 IDENTITETSBÆRERE

TRAPPEROM

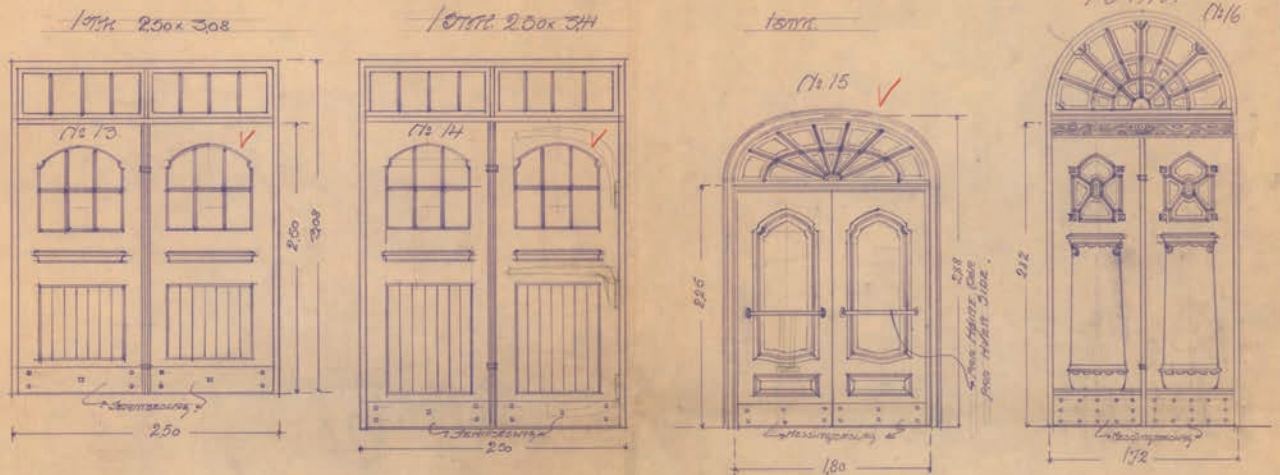

DØRER

1/2 NO. 19 OBTAINABLE: N° 62 & 64 SCHEMA N° 1000. M. 1:20. Dated 17/6 1896.

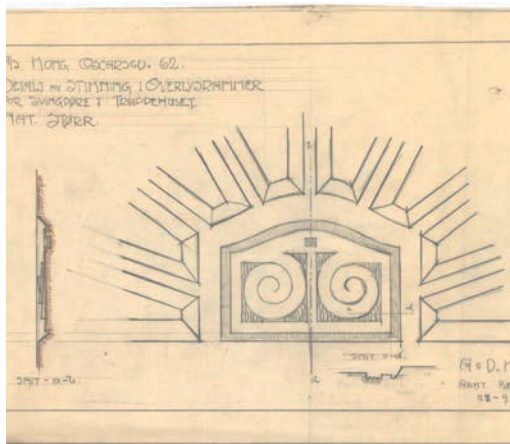
Les N° 13 & 14 TOCHES N° 1000. TOCHES N° 1000. TOCHES N° 1000.

1/2 NO. 19 OBTAINABLE: N° 62 & 64 SCHEMA N° 1000. M. 1:20.

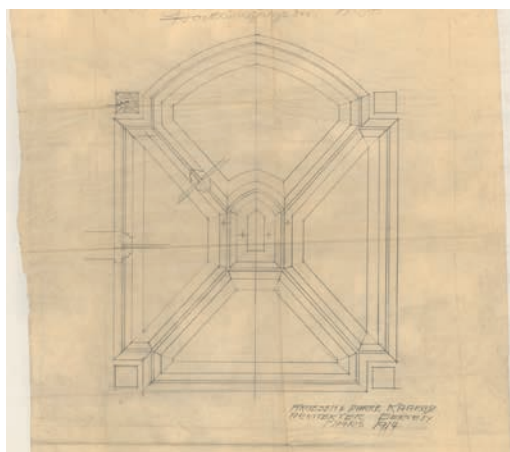
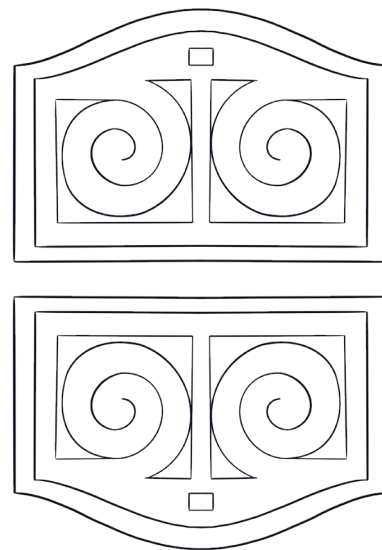
1/2 NO. 19 OBTAINABLE: N° 62 & 64 SCHEMA N° 1000. M. 1:20.

6.3 IDENTITETSBÆRERE

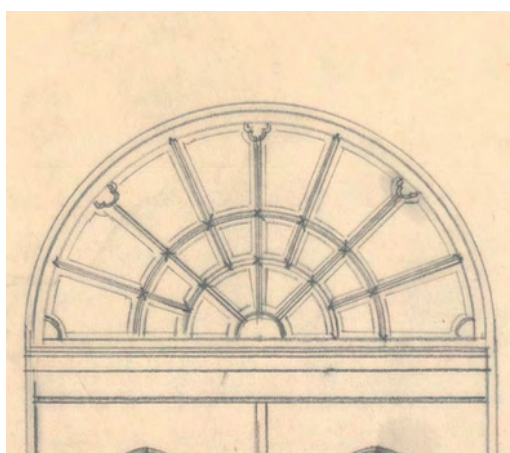
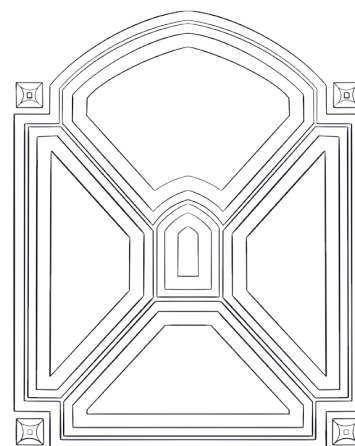
DØRER

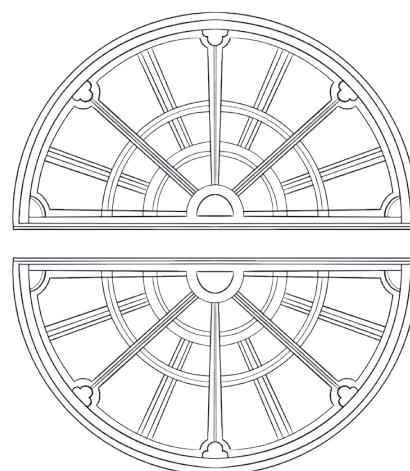
Detalj innfelt i treverk på dørbblad

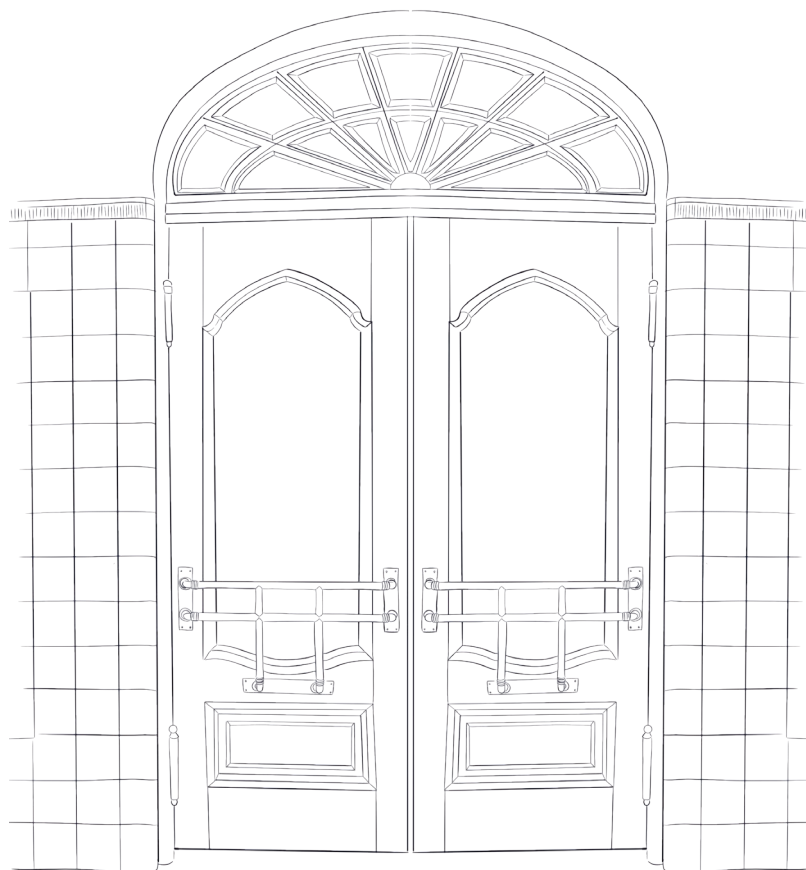

Vindu, dør

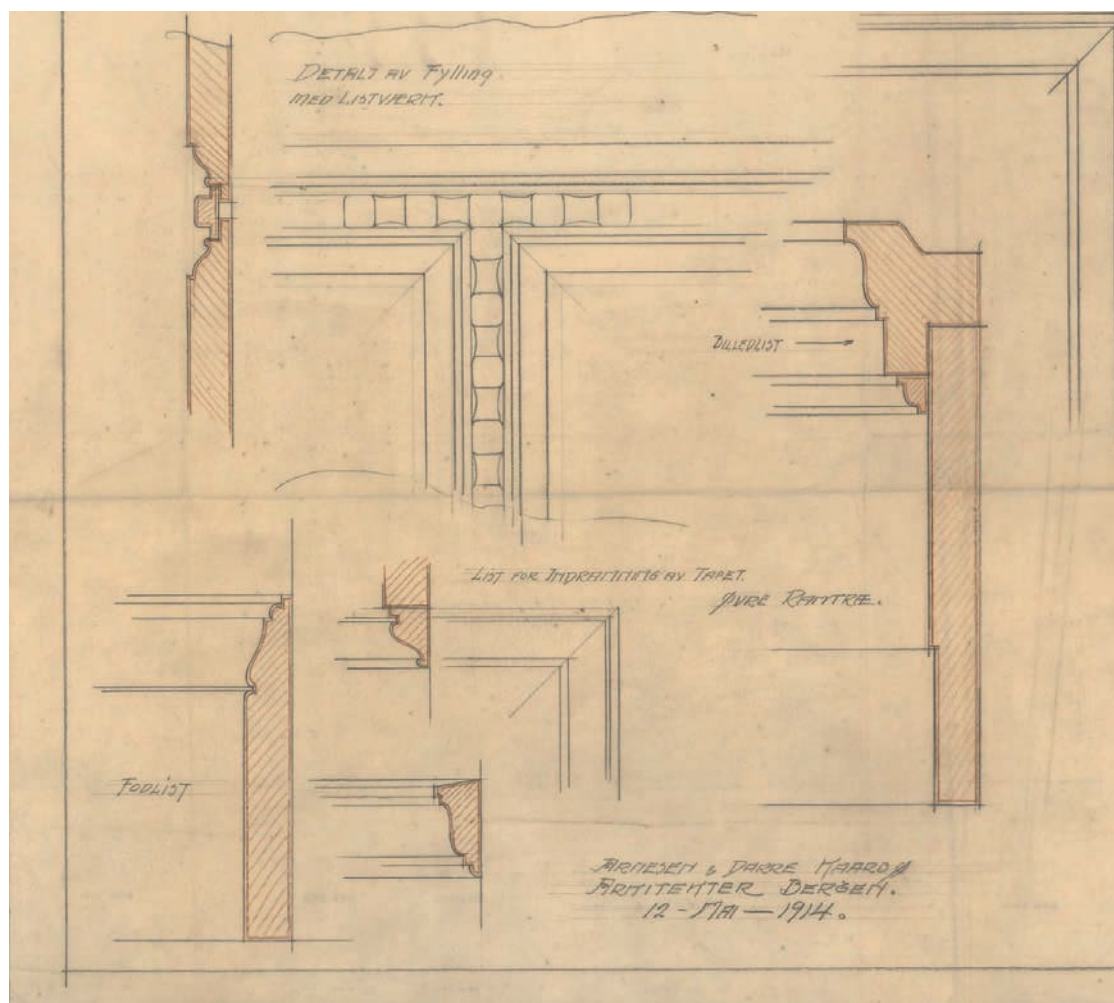
Overlys, dør

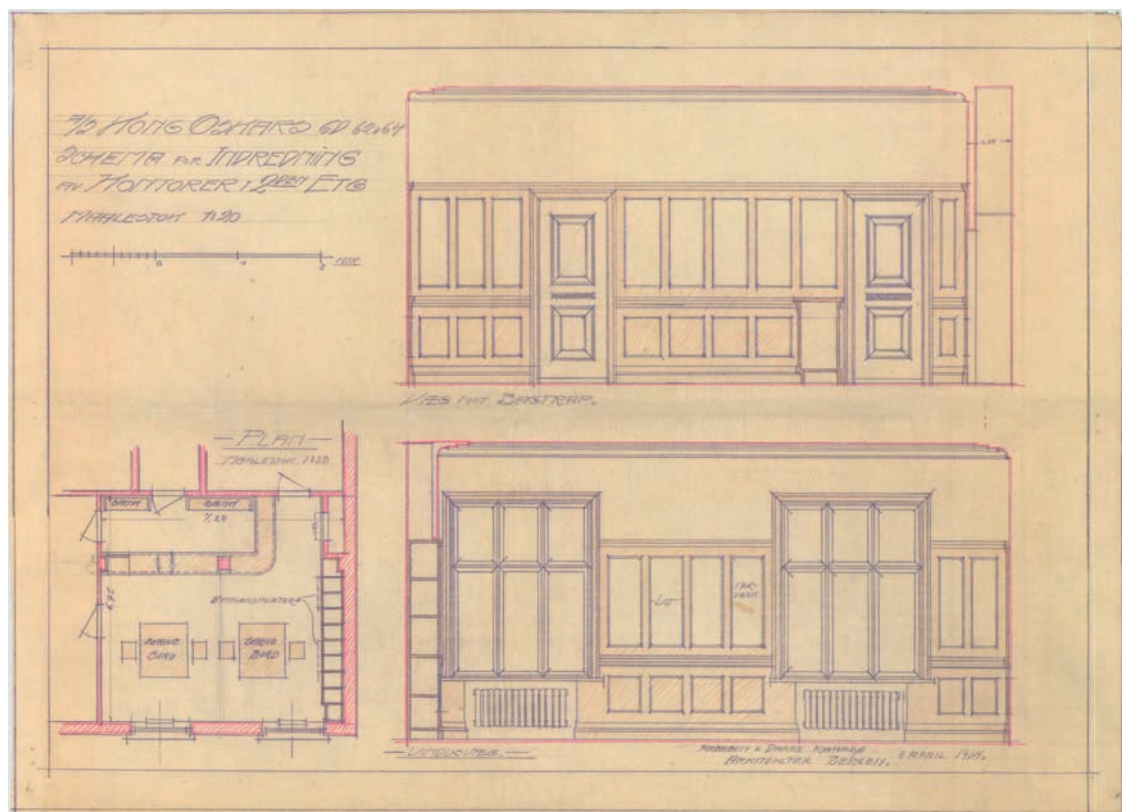
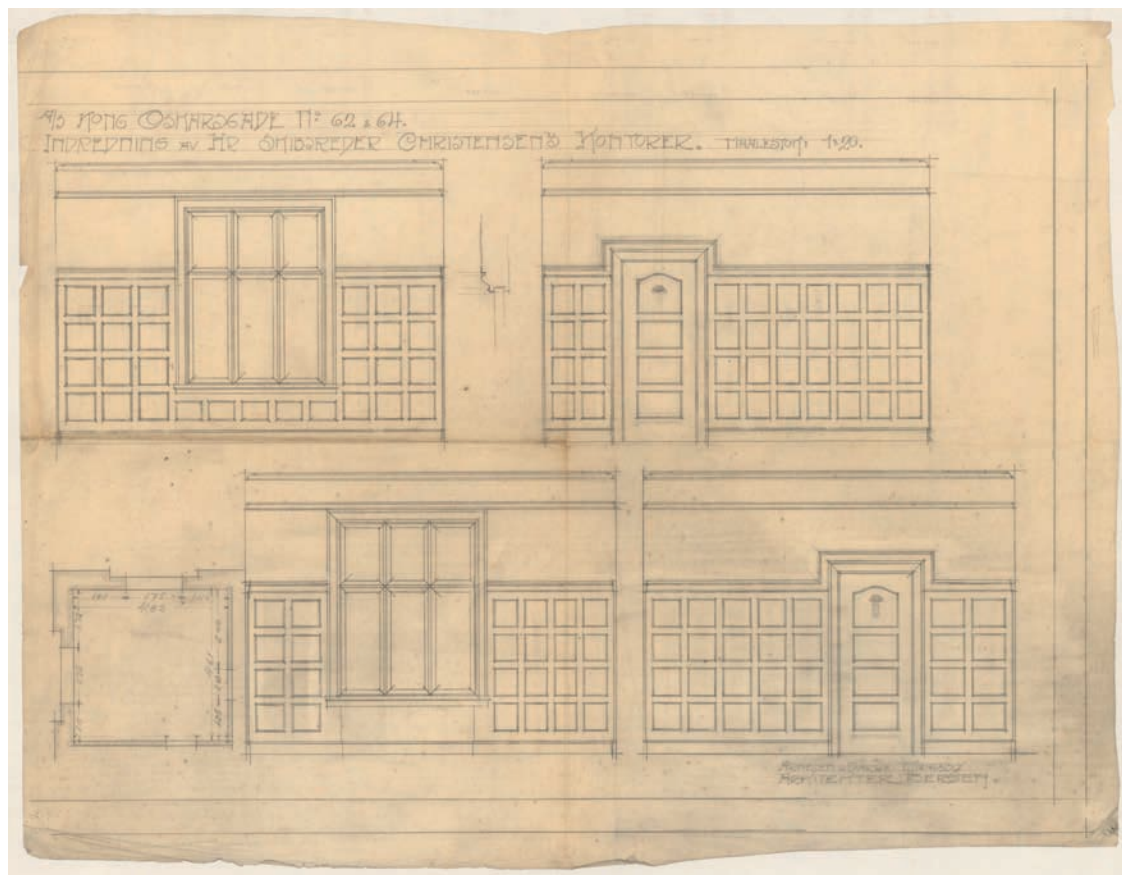

6.3 IDENTITETSBÆRERE

LISTVERK, BRYSTNING OG PANEL

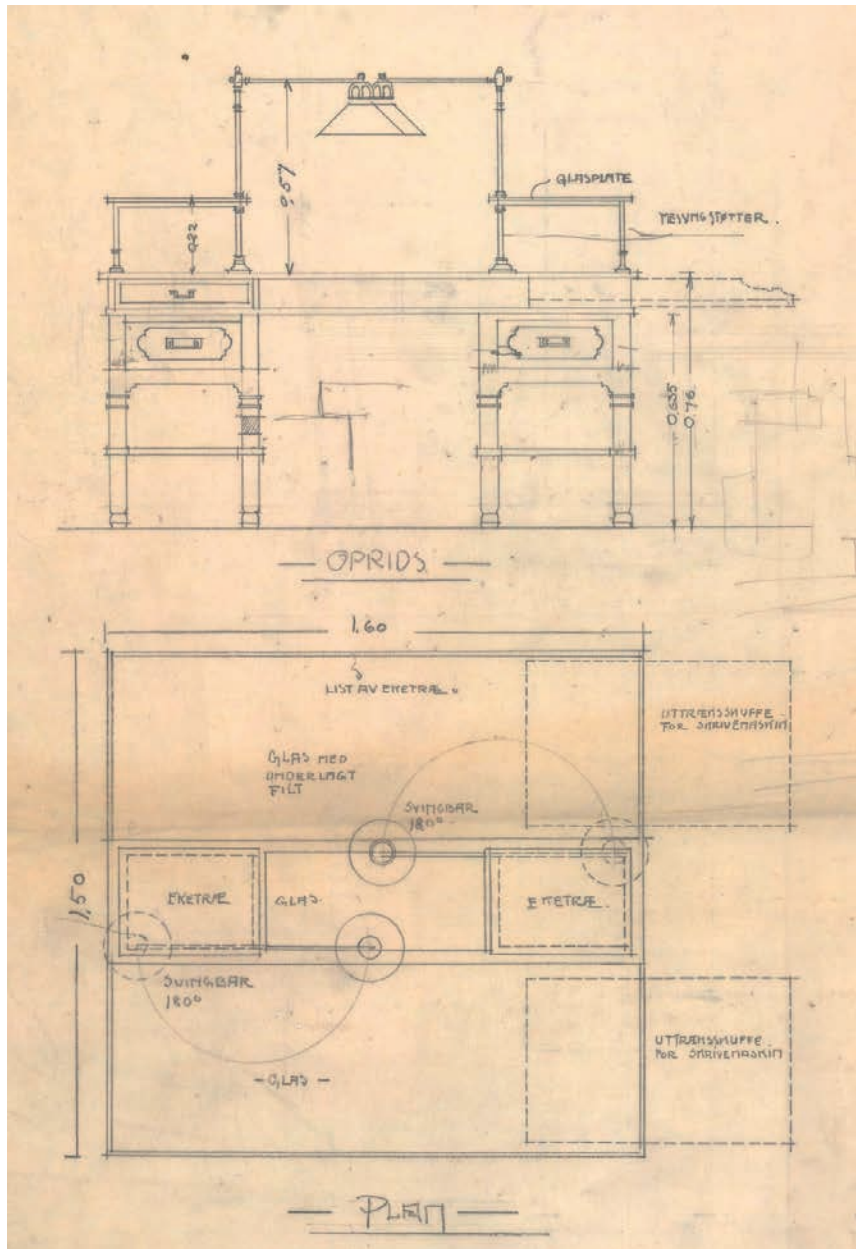

I arkivene er det også flere detaljerte tegninger av de ulike listverkene, brystningene og panelene som var tiltenkt rundt om i bygget.

6.3 IDENTITETSBÆRERE

SPECIALDESIGNEDE MØBLER

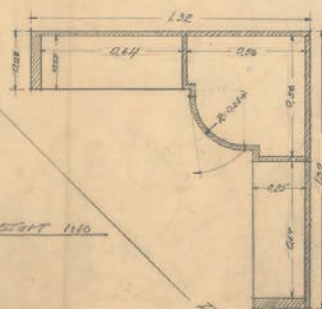
Arkitektene tegnet en rekke spesialdesignede møbler til de originale brukerne. Disse hadde forseggjorte detaljer og gjennomtenkte funksjoner.

SWISSE AV SHAB MED BOKHYLLER FOR
HERR SWISSREDER TORMILSEN.

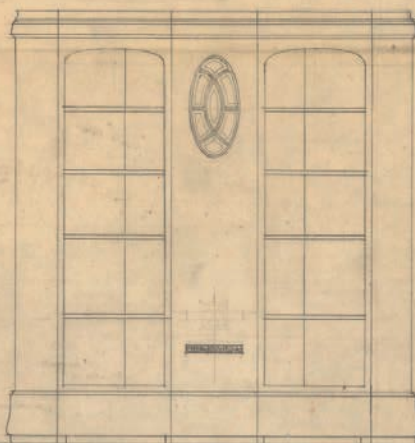
PERSEPTIVOMISSE.

PLAN.

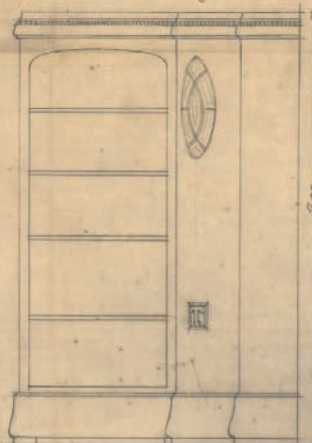

TEMPLE ST 1110

OPRID.

P

OPRIDS

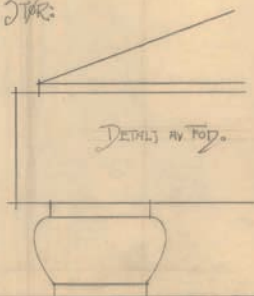
ARNHEIM & DIJKKE WAARD
FRUITEN BERGEN

Stars 1914

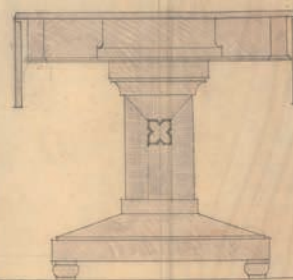
HR. SMIBREDER W. TORNILDSSEN. HOP.
KLAFFEBORD I EN.
THALESØM 1:5 DETALIER. NAT. STOR.

THALESTON 1:5 DETAILER. NAT. STOR:

DETAILS BY TOP.

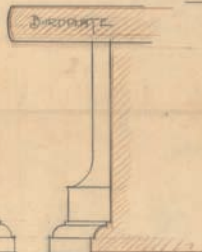

240 m

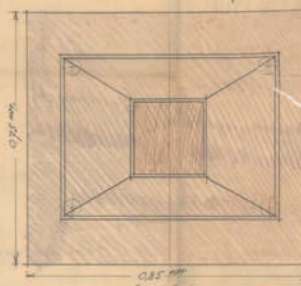

Copyright, 1914.

DETAILJ AV JARSG.

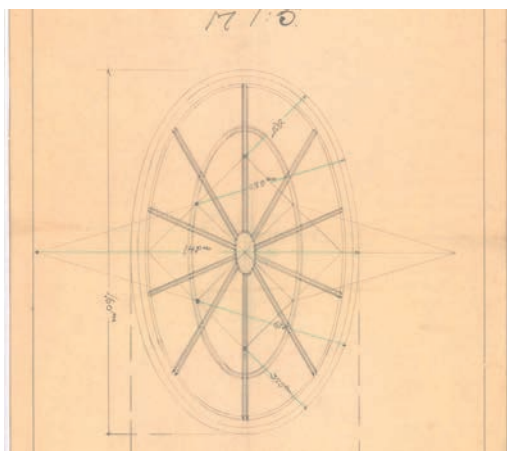
RECHEN & JARRE HARBOUR
MONTENAP DERGEN
1911-1914.

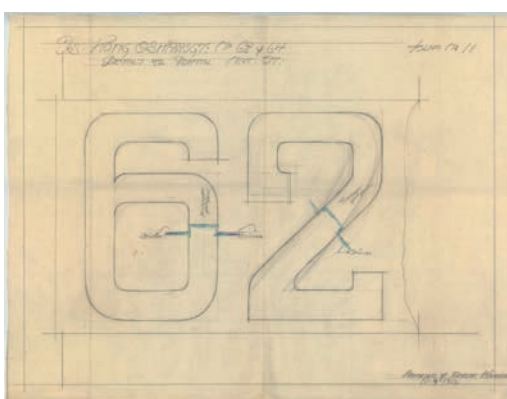
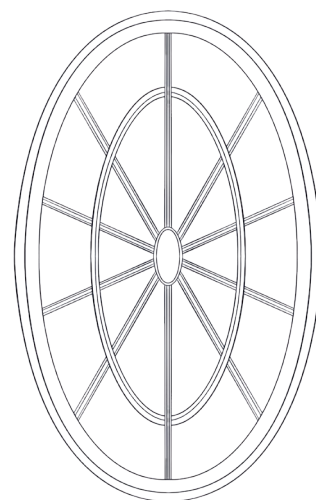
Book 6 2-1946 1, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853

6.3 IDENTITETSBÆRERE

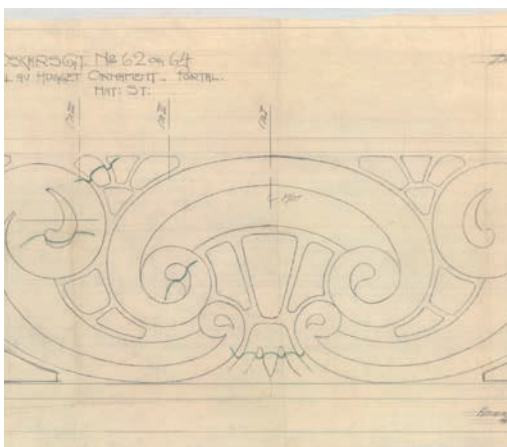
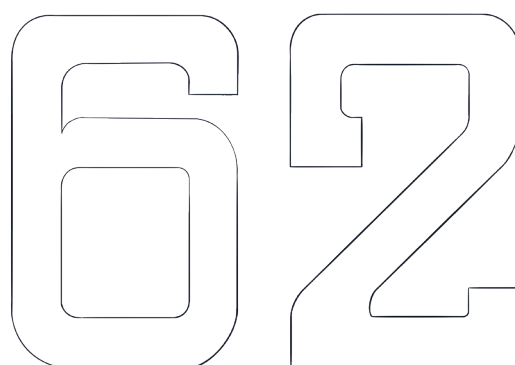
DETALJER OG ORNAMENTER

Vindu, fasade

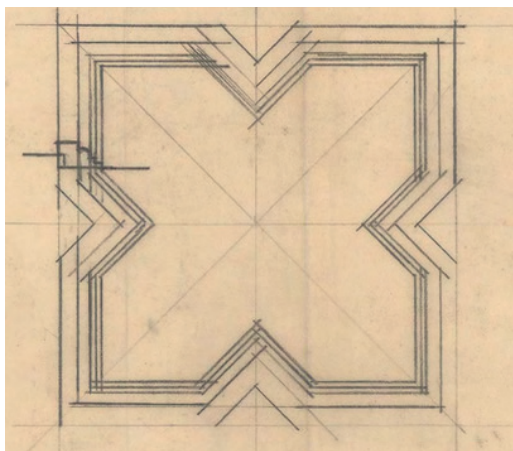

Husnummer, innfelt i søyle
Hovedinngang

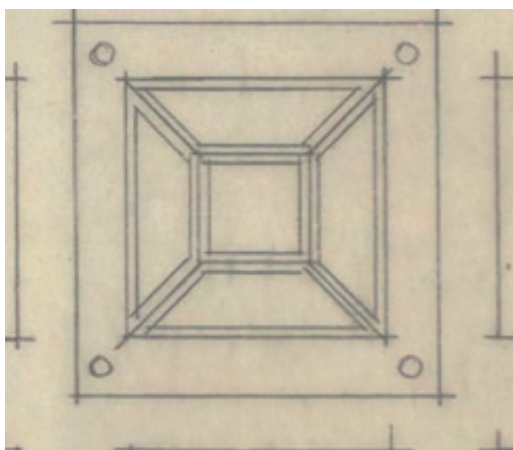
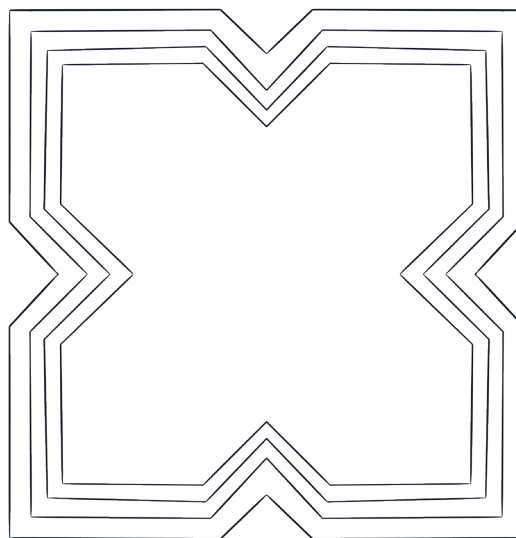

Ornament, innfelt i søyle
Hovedinngang

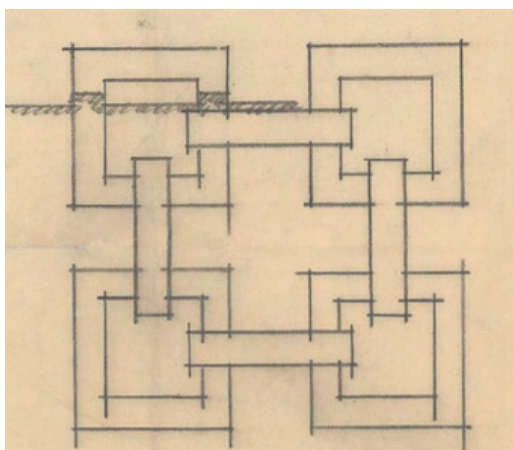
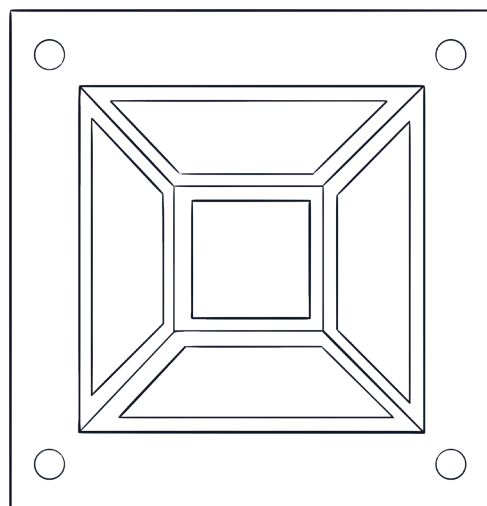

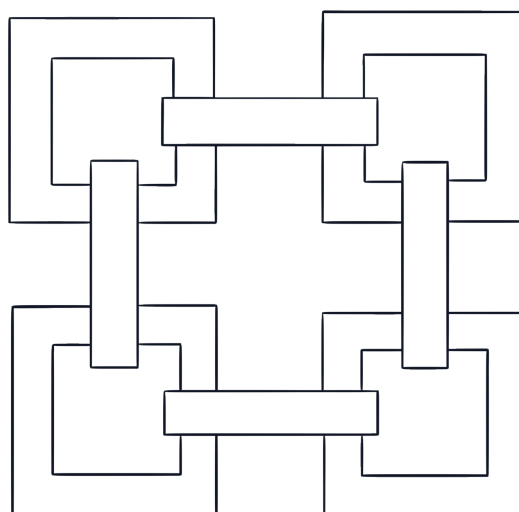
Detalj, skrivebord (arkiv)

Taklampe, inngangsparti
Hovedinngang

Ornament, innfelt i søyle,
Resepsjon

6.4 VIDERE UTVIKLING

For prosjektets videre utvikling har formstudien bidratt til å identifisere hvilke elementer som bærer byggets identitet, både gjennom bevarte detaljer og gjennom elementer som ikke lenger er til stede.

Denne kunnskapen åpner for ulike former for anvendelse. Enkelte elementer kan videreføres gjennom nære rekonstruksjoner, som reintroduksjon av brystninger og paneler med utgangspunkt i arkivtegningene. Andre detaljer og ornamenter kan abstraheres og benyttes i utviklingen av visuell identitet, eksempelvis gjennom foliering, veifinning og andre dekorative, funksjonelle grep.

Videre kan de originaltegnede møblene fra 1914 fungere som referanse for utviklingen av nye spesialdesignede møbler, der historiske kvaliteter videreføres i en samtidsrettet form.

Samlet sett viser dette hvordan formstudiet ikke bare er analytisk, men også operativt, ved å gi konkrete føringer for den videre prosjekteringen.

